

PARAZIT

4. číslo, 2013/2014

tvoje miesto
pod dáždnikom.

Georg

Schuppener

Matúš Porubjak
Oxfordská debata
Psychológ pre leto

<http://pixabay.com/cs/ve%C4%8Dern%C3%AD-obloha-ne-be-mraky-sv%C4%B1o-335969/>

**“Čím míň toho vím, tím víc se učím. Čím víc se učím, tím víc toho vím. Čím víc toho vím, tím víc toho zapomenu. Čím víc toho zapomenu, tím míň toho vím. Tak proč se vlastně učím?”
(Neznámy)**

**“Genialita je len veľké nadanie pre trpezlivosť. “
(G. L. L. de Buffon)**

**“Pre učeného a vzdelaného človeka znamená žiť
tolko, ako myslieť.”
(Cicero)**

EDITORIAL

Šéfredaktor:

Matúš Horváth

Zástupkyňa šéfredaktora:

Veronika Planková

Jazykové redaktorky:

PhDr. Božena Petrášová, PhD.

doc. PhDr. Jana Skladaná, CSc.

Pomocná jazyková redaktorka:

Mgr. Veronika Ingotová, PhD.

Redaktori:

Andrej Špeťko

Beáta Magátová

Ján Rímeš

Karol Horníček

Marián Radošovský

Mário Kadlec

Natália Alexandrová

Lenka Piteková

Lucia Matúšková

Lucia Tomášková

Róberta Zuzulová

Simona Danišová

Veronika Žáková

Veronika Vývleková

Hostia:

Daniela Kalaninová

Klaudia Kovalovská

Petra Raffayová

Grafika:

Filip Schneider

Titulná fotka:

Veronika Planková

Kontakt:

Mail: parazol.ucm@gmail.com

FB: <https://www.facebook.com/ParazolUcm>

FF UCM: <http://ff.ucm.sk/sk/studentske-casopisy/>

Študentský časopis

Filozofická fakulta UCM v Trnave

ročník II, 4. číslo

akademický rok 2013/2014

trojmesačník

ISSN 1338-9785

Leto pod parazólom

Vo chvíli, keď píšem tento editoriál, vonku prší a vyhliadky na slnečné a horúce leto sa zdajú byť príliš naivné. Ale nikdy nie je neskoro, aby človek začal snívať. Po daždi prídu slnečné dni a ešte budeme hromžiť, že sa smažíme vo vlastnom pote. Život je plný očakávaní a zmien. Aj náš časopis čaká veľká zmena. Volám sa Matúš Horváth a dostalo sa mi privilegia stať sa novým šéfredaktorom. Je to neľahká výzva, ale pokúsim sa, aby čas, ktorý spolu strávime, nepripomínal ani upršané popoludnie, ani príliš horúce leto.

Podobné vyhliadky majú tisíce študentov z celého Slovenska, ktorí sa po úspešnom zvládnutí skúšok vydávajú v ústrety pracovným príležitostiam a novým zážitkom. Či už je to brigáda alebo práca na plný úväzok, vždy je to možnosť spoznať nových ľudí, naučiť sa niečo viac o sebe a vedieť riešiť zložité situácie. A ak sa k tomu všetkému pridá nejaká tá finančná odmena, nie je široko-ďaleko spokojnejšieho študenta.

Je to študentské leto. Rok za rokom sa obraciame na letné mesiace s dúfaním, že drahocenný voľný čas nepremrháme sledovaním televízie alebo spánkom za daždivého dňa. Radujme sa z možností, ktoré sa nám ponúkajú. A ja sa budem tešiť na Vás, milí čitatelia a prispievatelia. Urobme ďalší krok a s chuťou sa pustíme do spoločnej práce, na konci ktorej nás určite bude čakať zaslúžená odmena.

Matúš Horváth

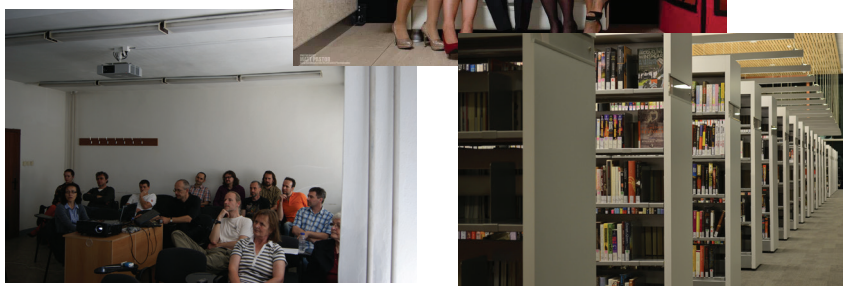
OBSAH

ŠTUDENT & UNIVERZITA

- 6** Rozhovor s prof. Dr. Dr. rer. nat. **Georgom Schuppenerom**
(Matúš Horváth, Veronika Plan-
ková)
- 11** Katedra germanistiky
- 12** Rozhovor s docentom **Matúšom**
Porubjakom
(Simona Danišová)
- 16** Katedra filozofie
- 18** **Oxfordská debata**
(Lucia Grafová)
- 19** Valné zhromaždenie študentskej
rady UCM volilo predsedu
- 20** **Psychológ pre leto**
(Beáta Magátová)
- 21** **Ako tráviť čas ako UCMkársky**
študent
(Lenka Piteková)
- 23** **To London, please!**
(Róberta Zuzulová)
- 25** **Novinky**
na fakulte
(Ján Rímeš)

UMENIE & KULTÚRA

- 26** **Očami etnológa – Vzdelávať sa**
oddychom
(Mário Kadlec)
- 27** **Strata hodnoty knihy či zánik**
knižníc ako vízia do budúcnosti?
(Lucia Tomášková)
- 29** **Ako mi rytier Archibald otvoril**
oči
(Matúš Horváth)
- 32** **Knihy, ktoré zmenili svet**
(Veronika Vývleková)
- 33** **Oscar Wilde: Martýr svojho ume-**
nia
(Karol Horníček)
- 36** **Sherlock alebo keď sa zo Smauga**
a Bilba stanú detektívi
(Andrej Špefko)
- 38** **A Guide of the Most Interesting**
Cities in the USA (Empire)
(Lucia Matušková)

ŽIVOT & ZÁBAVA

39 Eye Opener: What Defines you?
(Natália Alexandrová)

41 Budapešť
(Sindy Straková)

43 Nemecko a Francúzsko
(Veronika Žáková)

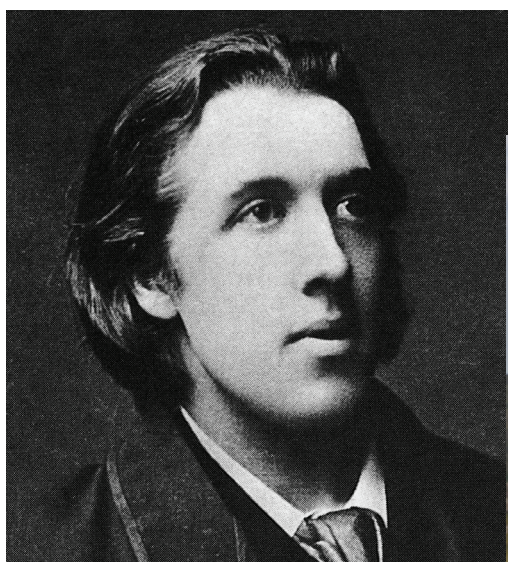
46 Chorvátčina v kocke
(Klaudia Kovalovská)

48 Najprv práca, potom pláca...
(Petra Raffayová)

53 MÚZika (The Reflex)
(Marián Radošovský)

55 Zemiakolandia
(Karol Horníček)

57 Krížovka: Fľaša
(Daniela Kalaninová)

LITERÁRNA PRÍLOHA

59 Vyhodnotenie súťaže: Esej večne živá 2014

60 Láska ako samozrejmosť v reklamnom svete
(Beáta Magátová)

61 Falošná hra s učiteľom
(Matúš Horváth)

63 Ješť, či neješť eštebácke rožky?
(Ľubomíra Černeková)

65 Michal Stríž

66 Eva (7. časť)
Kate S.

Rozhovor s prof. Dr. Dr. rer. nat. Georgom Schuppenerom:

„U nás viac
uprednostňujeme
diskusiu..“

Pripravili:
Matúš Horváth
Veronika Planková

Je zaujímavé, že pochádzate zo zahraničnej univerzity a učíte tu. Na začiatok by bolo dobré, ak by ste mi povedali niečo o vašich začiatkoch, kde a ako ste začali učiť?

Učiť som začal v roku 1996, v Nemecku. Pôso-bil som ako asistent na univerzite v Lipsku, kde som napísal aj svoju dizertačnú prácu o histórii nemeckého jazyka. Na začiatku som učil dva predmety. Myslím, že bolo dobré, že som v začiatkoch nemal príliš veľa predme-tov, pretože, prirodzene, na začiatku nemáte dosť skúseností. Mal som jednu prednášku a jeden seminár. Neskôr som pôsobil jeden se-mester v Prahe a tiež ako hosťujúci profesor v Ústí nad Labem. Od roku 2007 som pôsobil ako profesor v Plzni. Tu v Trnave som začal učiť od roku 2009.

Čo Vás podnietilo prísť sem na Slovensko?

Mám tu niekoľko kolegov, napríklad pani doc. Kozmovú, ktorú som už predtým poznal. V tej dobre pripravovala učebnicu pre študen-tov a bol som požiadaný, aby som robil ko-rektúry - takže to bola taká spolupráca. No a keďže v rokoch 2008 a 2009 bola možnosť získať národný štipendijný grant, tak som tu zostal po dobu 10 mesiacov. Následne bol zriadený doktorandský program, takže ma kolegovia požiadali, aby som tu začal učiť ako profesor.

Týmto ste vlastne garantom dokto-randského štúdia.

Áno. Síce nie som ten hlavný garant, ale aký-si spolugarant (smiech).

Ako sa vám tu vôbec páči?

Mne a mojej rodine sa tu veľmi páči, páči sa nám Slovensko. Moja žena vie po česky, takže je pre ňu jednoduché sa dorozumieť.

Takže ona pochádza z Čiech?

Ona nie, ale jej mama. Pre mňa je to trochu ťažšie. Hovorím trošku po česky, ale viete...

Slovenčina je predsa len odlišná od češtiny, však?

Áno, je to iný jazyk a keď ľudia hovoria rýchlejšie, je pre mňa ťažké rozumieť.

Pochodili ste po mnohých univerzitách.

Aká je vaša najzaujímavejšia skúsenosť?

Vidím rozdiel, čo sa týka učebných metód.

U nás napríklad viac uprednostňujeme di-skusiu. Študenti tu si všetko zapisujú, počú-vajú, čo hovorím, ale najmä študenti prvého ročníka nie sú schopní viesť diskusiu. A to považujem za problém. Snažím sa preto používať novú metódu, ale musím rátať s tým, že študenti prvých ročníkov nedisku-tujú tak ako študenti v Nemecku. Preto si mys-lím, že je dobré, ak študenti majú možnosť výmenného študijného pobytu s Rakúskom alebo Nemeckom. Problém je, že nie je veľa tých, čo by chceli ísť na výmenný pobyt do zahraničia.

Považujete teda študentov na Slovensku za pasívnejších?

Nie, to si nemyslím, je to len iný spôsob štu-dovania. Nejestvuje aktívne alebo pasívne študovanie, je to len ďalšia z možností, ako sa učiť. Nemôžem povedať, že slovenskí študenti sú pasívni, pretože pasívnych štu-dentov máme aj v Nemecku. Ide o rozdiel v tradícii, ako sa ľudia učia.

Počula som, že vzdelávací systém v Nemecku je pomerne náročný – je to iné, vyžaduje si viac rokov štúdia...

Viac rokov a študenti musia písať eseje, ale esej v angličtine je niečo iné – je to vedecký článok na danú tému, ktorý píšú ako výstup zo seminára. Študenti dostávajú poznámky k tejto úlohe. Tu na Slovensku sa študentov pý-tam, či chcú písať test alebo nejaký dotazník – skrátka je to iné.

Čo si myslíte o našich študentoch – majú možnosť študovať v Nemecku?

V Nemecku máme mnoho zahraničných štu-dentov – z Českej republiky aj zo Slovenska, hoci zo Slovenska ich je pomenej. Viac štu-dentov máme z Českej republiky, ale mys-lím si, že tie tradície v učení sú v oboch kra-jinách veľmi podobné a študenti majú veľké šance študovať v Nemecku. Myslím, že jed-nou z možností ísť do zahraničia je program ERAZMUS, ale problémom je, že finančné ohodnotenie v rámci ERAZMU je veľmi ní-zke.

Takže Nemecko v tom prípade je pre štu-dentov drahé.

Áno, je to finančné riziko ísť do zahraničia... Jedna vec je zaujímavá, viem, že to nie je

vašou otázkou, ale rád by som k tomu povedal pár slov – prostredie univerzity tu v Trnave je veľmi príjemné, až osobné. Je malé a každý pozná každého, na rozdiel od Nemecka, kde jednotlivé inštitúty sú veľmi veľké s veľkým množstvom vyučujúcich a študentov. Napríklad v Erfurte, kde pôsobím ako profesor, mávam bežne 200 študentov na prednáške. Sú to študenti, ktorých som nikdy predtým nevidel a zrejme ich nikdy znova neuvidím, a to nie je veľmi dobré. Je lepšie, ak poznáte svojich študentov, poznáte ich schopnosti a možnosti a záujmy. Keď máte takú veľkú prednášku, je ťažké sa pýtať každého jednotlivo. Klíma tu je lepšia.

Ako dlho asi trvá, kým človek dosiahne napríklad PhD.?

V Nemecku je ten systém pomerne komplikovaný. My nemáme doktorandské štúdium ako vy tu. Existuje určitý druh postgraduálneho štúdia, kde je skupina kvázi doktorandov, ktorí ani tak nie že chodia na prednášky, ale skôr podávajú prezentácie. Pochádzajú z rôznych inštitútov, z rôznych disciplín, ako napríklad lingvistické a literárne vedy a spája ich spoločná téma, napríklad vesmír. Niektorí študenti sú doktorandmi až 6 rokov – tu len 3. Tých 6 rokov študenti pracujú na svojej dizertačnej práci, ktorá má často aj 500 strán. Nie je to len 6 rokov, je to dlhý proces.

Trvá to dlho, ale určite to stojí za to.

Doktorandi často nepracujú. Nie je to tak kontrolované. V Nemecku je to veľmi atraktívne byť PhD. študentom, pretože dostanete semestrálny lístok na električku alebo vlak. Stojí to 50 eur a môžete jazdiť celý polrok. Sú aj takí, čo sú 4 roky na PhD. a potom zrazu zistia, že nemajú talent, nejde im to a nemajú dosť zdrojov na dokončenie práce.

Myslíte si, že je to náročnejšie ako vo Veľkej Británii?

To neviem. Je to len ďalšia tradícia vedeckého písania. Takisto aj s písaním esejí – nepoznáme takéto texty, pre nás nie sú vedecké. Britské eseje sú viac literárne, či skôr umelecké. Keď porovnáte nemecké, francúzske a britské texty o jednej téme, zbadáte, že existujú rôzne tradície vo vede. V britských knihách napríklad nenájdete skoro žiadne poznámky pod čiarou, len poznámky

a zdroje.

Teraz to vyznieva tak, že na Slovensku to je dosť jednoduché – učíte, pracujete dva roky a môžete získať titul.

Áno. Rozdiel je v tom, že ak ste tu na univerzite, máte perspektívu tu zostať. V Nemecku máte len dvojročnú zmluvu. Potom môžete dostať novú zmluvu podľa počtu publikácií a podľa finančnej situácie.

Takže musíte pracovať veľmi tvrdo, aby ste zostali dlhšie na jednej univerzite.

Áno. Po dvoch rokoch zvyčajne musíte z univerzity odísť. Sú takí, čo pôsobili na škole 5 aj 10 rokov a potom museli ísť inde. Stáva sa, že po určitom čase si musíte nájsť nový smer, začať pôsobiť v niečom úplne inom.

Kolko univerzít je v Nemecku?

Neviem presne, okolo 180. Je to veľa. Väčšinu z nich tvoria verejné školy. Na rozdiel od Veľkej Británie alebo Spojených štátov u nás nie je veľa súkromných vysokých škôl a nehrajú takú významnú úlohu. Zároveň u nás nie je štúdium spoplatnené, podobne ako na Slovensku. V Británii platíte veľmi veľa za štúdium.

Prejdeme teraz trochu do inej témy. Čo sa vám tu páči?

Ludia tu sú veľmi otvorení, priateľskí, myslím, že sa tu žije veľmi dobre. Taktiež jedlo je tu veľmi dobré, napríklad syry, bryndza...

Vyskúšali ste bryndzu?

Áno. Chutila mi.

Máte radi aj halušky?

Halušky? Iste. Ochutnal som ich v jedálni.

Takže ste teraz napoly Slovák (smiech). Nie je veľa ľudí, ktorým halušky chutia. Z toho, čo som počula od ľudí, viem, že im chvíľu trvá, kým si zvyknú na ich chuť.

Mne chutia, taktiež aj údené syry ako oštiepok a pivo je tiež veľmi dobré. Mám rád túto krajinu, pretože ľudia sú priateľskí a máte možnosť vidieť veľa kultúry. Zámky ako Červený kameň... Aj u nás sú zámky a hrady, ktoré sú vyslovene určené pre turistov – môžete si tam kúpiť suveníry a zmrzlinu a ten prístup je veľmi profesionálny. Tu to nie

je tak profesionálne, je to viac prirodzené.

Čo si myslíte o našej politickej situácii z pohľadu cudzinca? Možno ste počuli veľa sťažností...

Vždy to môže byť horšie (smiech). Demokracia sa musí vyvíjať. Napríklad v Českej republike je podľa mňa situácia horšia. Vláda v tej krajine sa mení pomerne často. Jeden kolega mi prezradil, že za posledných pár rokov sa vystriedalo v Českej republike sedem ministrov školstva a každý z nich chcel zmeniť systém v školách – prvý jazyk anglický, druhý nemecký. Potom prišiel iný minister a ten tvrdil – bude len jeden cudzí jazyk... To znemožňuje nejakú prácu, ktorá by nadväzovala.

Čo sa týka vás, keď už hovoríme o kultúre – aké sú vaše záľuby?

Moje záľuby... mám také dve hlavné záľuby, prvou je jazda na bicykli, pretože žijem v malej dedinke neďaleko Achenu, ktorý leží pri hraniciach s Belgickom a Holandskom. Máme tam cyklotrasu, bývalú vlakovú trať. Druhou záľubou je kultúra. Zaujíma ma aj opera a divadlo. Som zaskočený, že v Trnave je divadlo, ale nie opera, iba v Bratislave – tam som bol. Bolo to zaujímavé. Navštívil som aj starú aj novú budovu opery.

Aká je Vaša obľúbená opera?

Nemám rád Wagnera, je na mňa príliš dlhý. Nemám vyslovene obľúbenú operu. Páči sa mi baroková opera a tiež opera 18. a 19. storočia.

Každá opera je jedinečná a potrebuje čas, však?

Áno.

A čo obľúbený spisovateľ?

Mám rád dielo Heinricha Bölla, ktorý získal Nobelovu cenu za literatúru a napísal veľa poviedok. Väčšina literatúry, ktorú čítam, ma zaujíma kvôli téme, napríklad vývoj spoločnosti, utópie od Thomasa Moorea. Historické texty a ukážky vývoja spoločnosti z pohľadu histórie.

Takže Vás zaujíma, aké to bolo v minulosti.

Áno, ale to nie je vedecká literatúra. V tom je rozdiel. Čítam veľa vedeckej literatúry. Toto je beletria. Nemám však už na to veľa času. Zaberajú mi ho študenti, pretože mi posielajú rôzne texty, ktoré musím čítať. Momentálne aj píšem dve knihy – jedna je učebnica a druhá vedecká kniha o číslach. Teraz čítam knihu o filozofii Kto som? Je to kniha o identite a o prínose nových vedeckých disciplín. Väčšinou čítam vo vlaku a v lieta-

dle, keď cestujem. Mám tri deti a musím sa venovať aj im, nemôžem venovať všetok čas čítaniu alebo práci.

Koľko rokov majú vaše deti?

Moja dcéra má 12 rokov, môj prvorodený syn má 9 a najmenší má 5 rokov.

Určite Vás stoja veľa energie, ale je to aj krásne.

Krásne, ale aj namáhavé.

Profesor Georg Schuppener sa narodil v Achene, v meste Karola Veľkého, kde študoval. Neskôr študoval v Aachene na Technickej vysokej škole matematiku, a potom v Lipsku sa rozhodol pre štúdium nemčiny.

Prečo Vás nemčina tak zaujíma?

Zaujíma ma jej vývoj – korene jazyka, procesy a história. Aký bol status jazyka v stre-

doveku, v novoveku a dnes, aké sú procesy zmeny v rámci času – to všetko ma zaujíma. Jazyk navyše môžete použiť na všeličo – napríklad na programovanie umelej inteligencie, na programovanie prekladateľských programov a to všetko sa tiež týka matematiky. Všetko je prepojené. Videl som, že v rámci vývoja jazyka sú prítomné napojenia na matematiku. Moju dizertačnú prácu som písal o číslach a slovách.

Ďakujem, pán profesor. Mojou poslednou otázkou je – aký odkaz by ste poslali našim študentom?

Je dobré hľadiť za hranice. Mať odvahu za ne hľadiť. Nezostávať v jednej oblasti, ale mať viac perspektív. Musíte sa pozerať na univerzitu celkovo, za hranice. Máte šancu a ak ju nevyužijete, stratíte ju.

Katedra

G e r m a n i s t i k y

Ako jedna z najpoprednejších nemeckých inštitútov, katedra germanistiky ponúka štúdium učiteľského smeru **Učiteľstvo akademických predmetov v kombinácii s nemeckým jazykom a Nemecký jazyk a literatúra**. V oboch odboroch sa dá ukončiť magisterské štúdium a vykonať rigorózna skúška (PaedDr., PhDr.).

Vedecký výskum je orientovaný na dve oblasti, a to sú dejiny nemeckého jazyka, súčasný jazyk, odborný jazyk, literárna veda. Aplikované disciplíny zahŕňajú didaktiku výučby nemeckého jazyka a literatúry, prípravu učebných materiálov a rozvoj interkultúrnej komunikácie, lingvodidaktické prístupy a tvorbu učebníc.

Okrem spolupráce s rôznymi zahraničnými inštitúciami, katedra má na konte okolo 368 publikácií z toho 12 zahraničných a domácich vedeckých monografií a 19 vysokoškolských a stredoškolských učebníc. Taktiež sa v spolupráci so Spoločnosťou učiteľov nemeckého jazyka a germanistov Slovenska podieľa na vydávaní časopisu „Slošakische Zeitschrift für Germanistik“.

Medzi aktivity katedry, okrem možnosti pre študentov využiť ERAZMUS, patria významné podujatia kultúrneho spoločenského i vzdelávacieho významu (Filmabende, Germanistické Vianoce, workshopy pre učiteľov stredných škôl, návštevy divadiel, vydávanie študentského časopisu Tohuwobohu Aktuell). Katedra zorganizovala vedecké semináre a medzinárodné konferencie: Internationale Fachtagung der Deutschlehrer und Germanisten (SUNG, 2000), Grammatik und Kommunikation (2003), Linguistik-Tage (2005), Deutsche Sprache in der Slowakei

(2007), 20 rokov slovenskej germanistiky (2011), Valenz und Korpuslinguistik (2012). Jednou z najvýznamnejších udalostí katedry bolo ocenenie bývalého pracovníka našej katedry Prof. Dr. IlpoTapani Piirainen, ktorému Vedecká rada UCM v Trnave udelila čestný titul Doctor honoris causa (marec 2011).

Vedenie katedry:

Vedúca katedry: PhDr. Daniela Drinková
kontakt: daniela.drinkova(zav.)ucm.sk

Zástupca vedúcej katedry: PhDr. Ján Demiščák, PhD.

kontakt: jan.demcisak(zav.)ucm.sk

Tajomníčka: Mgr. Simona Fraščíková, PhD.

kontakt: simona.frastikova(zav.)ucm.sk

Sekretárka: Beáta Veiglová

kontakt: beata.veiglova(zav.)ucm.sk

Ďalší členovia katedry:

prof. PhDr. Peter Ďurčo, CSc.

iz. prof. Dr. Alja Lipavic Oštir

prof. Dr. Dr. rer. nat. Georg Schuppener

doc. PhDr. Ružena Kozmová, CSc.

PaedDr. Monika Banášová, PhD.

Mgr. Dušan Fedič, PhD.

Mgr. Lucia Sabová, PhD.

PhDr. Astrid Hanzlíčková

Dr. phil. PaedDr. Darina Víteková

Zdroj: <http://kger.ff.ucm.sk/sk/aktuality/>

Rozhovor s docentom Matúšom Porubjakom:

Foto archív: Peter Bujňák

„Na dva týždne som
sa s Platónom vybral
na chalupu..“

text: Simona Danišová

Doc. Matúš Porubjak, PhD., vyštudoval geológiu a geochémiu na Univerzite Komenského v Bratislave, no už počas štúdia sa začal zaujímať o filozofiu. Po skončení geológie začal študovať filozofiu na Trnavskej univerzite v Trnave, kde po skončení PhD. aj niekoľko rokov pôsobil ako vysokoškolský pedagóg. Neskôr začal interne prednášať na Univerzite svätých Cyrila a Metoda. Momentálne pôsobí docent Matúš Porubjak ako vedúci katedry filozofie na UCM a vo voľných chvíľach sa venuje oblúbenej záhrade.

Kde ste študovali?

Riadne som skončil gymnázium a potom som šiel študovať geológiu (odbor geológia-geochémia) na Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Štúdium som aj riadne dokončil. Akurát včera som si pozeral diplomovú prácu, ktorú som mal na tému Litologicko-petrografické štúdium karbónu Považského Inovca. Počas štúdia geológie, keď som bol druhák, nastala takzvaná zamatová revolúcia a povinné ideologické predmety sa vymenili za skutočne humanitné predmety ako filozofia či psychológia. Keď som išiel študovať geológiu, vedel som, že ma baví prírodné vedy, ale mal som tendenciu zaujímať sa o vedu zo širšieho hľadiska vrátane vied humanitných. V rámci humanitných predmetov vznikla na Prírodovedeckej fakulte Katedra humanistiky, čomu som sa veľmi potešil a začal som chodiť na prednášky. Na Katedre humanistiky začal pôsobiť Imrich Sklenka. Študoval vlastné veci a prekladal vtedy knižku K. F. von Weizsäckera, nemeckého filozofa - filantropa. Sklenkove prednášky ma veľmi zaujali a začal som k nemu chodiť na dobrovoľný seminár, ktorý sa týkal prekladu spomínaného textu. Tam som zistil, že ma baví pracovať s filozofickým textom a asi od tretieho ročníka som vedel, že chcem študovať filozofiu. Geológiu som si dokončil a potom som šiel na prijímačky na filozofiu na UK a Trnavskú univerzitu. Nezobrali ma ani na jednu z nich, avšak na odvolanie som sa dostal na Trnavskú univerzitu. Bol som veľmi rád, lebo Trnavská univerzita vtedy začínala, takže sme sa poznali navzájom zo všetkých odborov. Štúdium bolo zaujímavé, pretože ako prednášajúcich sme mali mnoho ľudí z UK v Bratislave a zväčša tých najlepších v odbore. Pri filozofii som aj zostal.

Čo vás viedlo k tomu, aby ste išli študovať geológiu?

Sprvoti vlastne len to, že som poriadne nevedel, čo chcem študovať. Geológiu sme mali len na základnej škole v rámci prírodopisu a mali sme veľmi prísnu pani učiteľku. Nevie, čím to bolo, ale mne geológia nejakou prirodzene išla. Na vysvedčení som mal nakoniec ako jediný z triedy jednotku. Keby som si však mal vybrať, tak by som šiel po gymnáziu študovať oceánografiu alebo astronómiu. Oceánografia sa však najbližšie dala študovať v Poľsku. A keďže som nebol ani čisto matematický typ, vybral som si niečo, kde bol aj kus geografie, aj kus fyziky. Geológia bola vlastne kompromisom mojich vtedajších záujmov.

Spomínali ste, že počas vášho štúdia nastala takzvaná zamatová revolúcia. Aj vy ste boli s kľúčikmi na námestí?

Jasne. Keďže sa to začalo na vysokých školách, aj na Prírodovedeckej fakulte vznikli štrajkové výbory a začali sa organizovať manifestácie. V prvých dňoch nikto netušil, ako to dopadne. Pamätám si, ako som roznášal prvé letáky. Zo začiatku štátna moc a verejné médiá neinformovali o vzniknutej situácii alebo ju veľmi skresľovali, takže bolo treba ich úlohu nahradiť. S taškami plnými letákov sme v prvých dňoch chodili na bratislavskú hlavnú stanicu a rozdávali sme ich ľuďom vo vlakoch, ktoré vyrážali na východné Slovensko. Pri ich rozdávaní som mal fakt strach, buď že ma z tých ľudí niekto napadne, alebo že nás tam zatknú nejakí príslušníci tajnej polície a pôjdeme do väzenia. Tie prvé dni boli naozaj dosť adrenalínové. Neskôr, keď už začali prebiehať každodenné mítingy v Bratislave (a postupne aj v ďalších mestách) som robil – ako som si to zo žartu nazval – „bedňáka“ a „vyhadzovača“ nežnej

revolúcie. Bol som v tíme ľudí, ktorý každý deň pomáhal rozkladať a skladať aparáturu. Neskôr, keď počet ľudí na námestí veľmi narástol, sa tribúna ohradila špagátmi, aby sa ľudia, ktorí na tribúne vystupovali, mohli pod ním rýchlo pohybovať. Tak sa zo mňa stal „vyhadzovač“, zabezpečoval som, aby sa do tesnej blízkosti pódia nedostali ľudia, ktorí tam nepatrili. Bolo to zaujímavé obdobie.

Kde ste pôsobili po skončení filozofie?

Po skončení magisterského štúdia som absolvoval trojročné doktorandské štúdium na Trnavskej univerzite. Hneď na začiatku druhého ročníka som prevzal po profesorovi Martinkovi (ktorý ma učil, avšak práve vtedy prešiel z Trnavskej univerzity na UCM) dvojsemestrálnu výučbu antickej filozofie – prednášky aj semináre – a tak som už počas štúdia viedol jeden z hlavných predmetov. Po skončení PhD. som zostal učiť na Trnavskej univerzite, avšak stále len na čiastočný úväzok. Neskôr som sa náhodou dozvedel, že vtedajší vedúci katedry Dr. Dubnička na UCM hľadá niekoho na antickú filozofiu, tak som okamžite reagoval a začal som interne prednášať na UCM. Časom som na UCM získal plný úväzok a odvtedy tu pôsobím. Keď som na UCM nastupoval, študovalo na

nej veľmi veľa študentov v dennej, ale aj externej forme štúdia. Tento „boom“ bol spôsobený jednak silnými populačnými ročníkmi, jednak zákonnou požiadavkou, aby všetci pracovníci štátnej správy mali vysokoškolské vzdelanie. V triede som sa tak naraz ocitol aj pred 120 študentmi, to bol pre mňa zo začiatku šok, lebo som bol zvyknutý na skupiny do 20 študentov, ale rýchlo som si zvykol.

Mali ste v minulosti nejaký vzor?

Keď som bol malý a hral som basketbal, tak Stanislava Kropiláka. Ale nie, myslím, že nie. Nemal som nikoho takého. Samozrejme, boli ľudia, ktorí sa mi páčili alebo ktorých som si vážil z rôznych dôvodov, no niečo také ako vzor, ktorý by som chcel nasledovať, som v skutočnosti nemal. Skôr som mal obľúbených autorov. Mať „svojho“ autora je dôležité aj pre filozofický rast. Hovorí sa, že do filozofie sa vstupuje cez konkrétneho autora. Cez neho príde človek filozofii „na chuť“. Nie cez prehľadové diela, ktoré treba, samozrejme, tiež prečítať, keďže isté penzum znalostí je pre prácu filozofa nutné, no filozofia vás začne baviť až keď vás nejaký filozof – jeho dielo – zoberie so sebou až do najhlbších zákutí filozofie. Podobne to bolo aj v mojom prípade. Boli to Platón z antiky a Schelling z novoveku, ktorí ma „zobrali so

seminár ku grantu aplikovaná etika pre vedomostnú spoločnosť

sebou“. Stretol som sa s nimi pri príprave referátov a seminárnych prác, ktoré mi „pripadli“. A jedna z kníh ma natoľko fascinovala, že som si z nej zvolil tému diplomovej práce. Šlo o problém zla, na ktorý ma upozornila Schellingova kniha „Filosofická zkoumání bytnosti lidské svobody a s tím souvisejících předmětů“, v ktorej sa Schelling tomuto problému venuje v súvislosti s otázkou ľudskej slobody. Schelling bol teda prvý. Zároveň som si uvedomil, že mám prečítané niečo z Platóna a že ma baví. Na dva týždne som sa preto s Platónom vybral na chalupu do Štiavnických vrchov a len som čítal, čítal, čítal. Nakoniec z toho bola diplomová práca o probléme zla u Platóna a Schellinga. Moje vzory sú teda skôr tohto typu.

Ako pedagóg prednášajúci o antickej filozofii ste boli veľakrát v Grécku. Kde sa vám páčilo najviac?

Mne sa Grécko páči ako krajina. Prvýkrát som navštívil Grécko so spolužiakmi a už spomenutým profesorom Martinkom počas štúdia filozofie. Mali sme v krúžku jednu naozaj šikovnú spolužiačku, ktorá zohnala aj nejakých sponzorov a tak sme v septembri vyrazili na exkurziu autobusom do Grécka. Hlavné pamiatky pevninského Grécka sme prešli v priebehu desiatich dní. Bol to skvelý výlet okorenený o skutočnosť, že cesta autobusom trvala dva dni tam a dva dni späť. Kvôli vojne v Juhoslávii bolo treba ísť „okľukou“ cez Bulharsko a Rumunsko. Spávali sme

v kempoch alebo priamo v autobuse a profesor Martinka, ktorý mal vtedy cez šesťdesiat rokov, spolu s jeho manželkou s tým nemali žiadne problémy. Bol to naozaj skvelý výlet. Neskôr som bol v Grécku aj ako turista. No máme aj oficiálne univerzitné kontakty s Grékmi, napr. cez Erasmus, takže pracovne som do Grécka cestoval veľakrát. Napríklad na univerzite na Rhodose som už bol dva či tri razy, a Rhodos mi prirástol k srdcu. Naposledy – v lete – som bol v Aténach, na svetovom filozofickom kongrese. Bola to veľká akcia s viac než 2000 účastníkmi a okrem kongresu som navštívil aj viaceré múzeá. Grécko mám skrátka rád.

A čo robíte vo voľnom čase? Ako oddychujete?

V posledných piatich rokoch je to predovšetkým záhrada. Takže z pôvodne mestského človeka vyznávajúceho Jarovu Filipovu zásadu: „Príroda je pre zvieratá, pre ľudí sú kaviarne“, sa zo mňa stal človek, ktorý sa hrabe v zemi, sadí stromy a teší sa z úrody špenátu, paradajok a ostatného. Toto je môj oddych a relax, tu si, ako sa vraví, „dobíjam baterky“. Okrem toho rád chodím pešo. Nie som žiadny horolezec ani alpinista, ale nohy sú môj kamarát. To je pravdepodobne pozostatok z geológie. Rád si tiež zaplávam – hlavne pod otvoreným nebom – v jazerách, mori či v rieke. Všeobecne by som povedal, že relax pre mňa znamená „vypadnúť preč“ – preč z mesta, preč od ľudského zhonu.

Katedra

F i l o z o f i e

Katedra filozofie poskytuje štúdium v odbore **Filozofia a Výchova k občianstvu** v bakalárskom i magisterskom stupni, pričom odbor výchova k občianstvu je súčasťou programu **Učiteľstvo akademických predmetov**. Okrem iného na katedre je garantované i doktorandské štúdium v odbore **Systematická filozofia** a rigoróznou skúškou.

Vedecko-výskumné aktivity katedry sa sústreďujú na bioetické dilemy, otázky modernej metafyziky, filozofiu jazyka, environmentalizmus, slovenskú filozofiu, problém intersubjektivity, filozofickej terapie, sebapoznania, kultúrnej identity a ďalšie. Prehľad grantov a publikačnú činnosť katedry nájdete v rubrike veda a výskum.

V praktickej oblasti sa členovia katedry sústreďujú na poskytovanie expertíznych a poradenských činností, akými sú posudzovanie kvalifikačných prác, grantových projektov, či vedeckých publikácií; práca v komisiách, poradných orgánoch, edičných radách a pod. Ako odpoveď na aktuálne požiadavky praxe bolo pri katedre zriadené samostatné Centrum pre bioetiku. Úzke prepájanie uvedených troch oblastí je pre katedru štandardom. Od iných katedier filozofie sa odlišuje tým, že filozofiu a filozofovanie chápe aj ako praktickú činnosť. Preto katedra ponúka predmety z oblastí akými sú filozofia jazyka, environmentálna etika, či bioetika.

Zároveň v roku 2008 bolo na katedre filozofie zriadené **Centrum pre Bioetiku**.

„Dynamický rozvoj v biologických a lekárskejších vedách v druhej polovici XX. storočia postavil pred spoločnosť viacero kontroverzných otázok týkajúcich sa medicíny, etiky, legislatívy, ľud-

ských práv, verejnej politiky, spoločenskej kontroly vedeckého poznania a vynútil si vytvorenie nového multidisciplinárneho vedeckého odboru - bioetiky. Od polovice 70-tych rokov minulého storočia vznikajú na univerzitách hlavne v USA a Západnej Európe vedecko- výskumné a pedagogické centrá lekárskej etiky a bioetiky. Súčasne vznikajú štátne i mimovládne bioetické výbory ako poradné orgány národných exekutív a parlamentov. Vytvárajú sa tiež bioetické orgány na nadnárodnej a medzinárodnej báze - napr. pri UNESCO, v Rade Európy, v Európskej únii a prijímajú sa záväzné medzinárodné dokumenty (záväzné aj pre Slovenskú republiku) s bioetickou problematikou, ako napr. Medzinárodný dohovor o ľudských právach a biomedicíne, Dodatokový protokol o zákaze klonovania človeka, Všeobecná deklarácia o ľudskom genóme a ľudských právach. Centrum pre bioetiku je multidisciplinárne a názorovo pluralitné vedecko-pedagogické pracovisko venujúce sa výskumu a výučbe bioetiky v jej širšom chápaní, ktoré zahŕňa ako medicínsku tak aj environmentálnu etiku.“

[Zdroj: <http://kfil.ff.ucm.sk/sk/centrum-pre-bioetiku-zakladne-informacie/>]

Vedenie katedry:

Vedúci katedry: doc. Mgr. Matúš Porubjak, PhD.

kontakt: matus.porubjak(zav.)ucm.sk

Zástupkyňa vedúceho katedry: Mgr. Jana Tomašovičová, PhD.

kontakt: jana.tomasovicova(zav.)ucm.sk

Tajomník katedry: Mgr. Miroslav Mandzela, PhD.

kontakt: miroslav.mandzela(zav.)ucm.sk

Koordinátor kreditového štúdia: Mgr. Branislav Motýľ
kontakt: branislav.motyl(zav.)ucm.sk

Sekretárka: Mária Hideghétyová
Kontakt: maria.hideghetyova(zav.)ucm.sk

Ďalší členovia katedry:

prof. PhDr. Petr Jemelka, Dr.
prof. RNDr. Peter Sýkora, PhD.
doc. PhDr. Terézia Palovičová, Dr. CSc.
doc. PhDr. Mária Tokárová, CSc.
ThDr. René Balák, PhD.
Mgr. Tomáš Čana, PhD.
Mgr. Peter Fraňo, PhD.
PhDr. Jozef Lenč, PhD.
Mgr. Milan Petkanič, PhD.
Mgr. Andrej Rozemberg, PhD.

<http://pixabay.com/en/thinker-person-sit-sitting-111253/>

Oxfordská debata

pripravila: Lucia Grafová

Prvá májová streda sa stala termínom konania akademickej debaty na našej Filozofickej fakulte. Študenti štvrtého ročníka filozofie sa za pomoci Mgr. Raganovej mesiac pripravovali, aby si následne zrovnali sily v argumentačnom súboji na tému „Eutanázia by mala byť povolená“. V rámci prípravy sa študenti rozložili do dvoch tímov, pričom jeden mal zastávať súhlasný a druhý nesúhlasný postoj k danej téze. Mohlo sa teda stať, že študent musel obhajovať stanovisko, s ktorým v skutočnosti nesúhlasí. Na samotnej debate rečníci striedavo prednášali svoje pripravené reči. Po prvých štyroch rečiach nasledoval krížový výsluch, v rámci ktorého člen súperiaceho tímu kládol rečníkovi otázky. Záverom debaty boli reči posledných rečníkov z jednotlivých tímov, po ktorých sa určilo, ktorý tím pracoval so silnejšími argumentmi a teda vyhráva.

O výsledku sa rozhodovalo dvoma spôsobmi. Prvý verdikt vyniesol Mgr. Martin Poliačik, bývalý výkonný riaditeľ Slovenskej debatnej asociácie a zároveň medzinárodne akreditovaný debatný tréner, rozhodca a lektor, ktorý celú debatu sledoval. Okrem zhodnotenia výkonu oboch tímov (v ktorom dopadol lepšie súhlasný tím) Martin ponúkol rady, ako sa v debatovaní zlepšiť. Študentom tiež odporučil, aby sa akademickej debate venovali aj naďalej a zúčastňovali sa aj ďalších súťažných debát turnajov. Je teda možné, že akademická debata sa u nás nekonala poslednýkrát. Druhý verdikt vynieslo publikum, ktoré hlasovalo pred debatou a po debate. Z hlasovania sa vyplynulo, že viac ľudí presvedčil nesúhlasný tím, zrejme aj vďaka záverečnej reči Bc. Filipa Černého, ktorého prejav divákov najviac zaujal.

Debata bola výstupom grantu KEGA č. 004UCM-4/2013: Inovácia výučby bioetiky s využitím e-learningu.)

VALNÉ ZHROMAŽDENIE ŠTUDENSKÉJ RADY UCM VOLILO PREDSEDU

Dňa 18. 3. 2014 zasadalo ustanovujúce Valné zhromaždenie Študentskej rady UCM (VZ ŠR UCM). Na tomto VZ ŠR UCM si delegáti volili predsedníctvo ŠR UCM. Prítomná na VZ ŠR UCM, ako hosť, bola aj vedúca rektorátu PhDr. Katarína Nyulassyová, PhD.

Delegáti takmer jednohlasne zvolili za predsedu Študentskej rady UCM Mateja Martoviča z Fakulty sociálnych vied, ktorý je zároveň aj delegátom Študentskej rady vysokých škôl za UCM. Delegáti volili aj štyroch podpredsedov, a to z každej fakulty jedného. Za FMK bola zvolená Silvia Tomčalová, ktorá má zároveň na starosti kontakt s verejnosťou. Za FSV bol zvolený Pavol Kozák, ktorý sa zároveň stará o vnútorné záležitosti rady. Katarína Kováčová bola zvolená za podpredsedníčku ŠR UCM za FF a má na starosti sociálne a akademické záležitosti. Za podpredsedu pre FPV bol zvolený Filip Varga. Predsedníctvo Študentskej rady UCM má ešte ďalších dvoch členov, a to Lukáša Mihálíka, ktorý bol zvolený za tajomníka pre kultúrne a športové záležitosti, a Alžbetu Laučekovú, ktorá bola zvolená za tajomníčku pre finančné záležitosti.

Sily v Študentskej rade má každá fakulta rozložené podľa počtu študentov. Na každých 200 študentov pripadá jeden delegát. Najviac delegátov má FMK, nasleduje FSV a FF. *„Študentská rada UCM chce aktívne spolupracovať s vedením univerzity či jednotlivých fakúlt. Chceme byť medzičlánkom medzi študentmi a vedením univerzity. Zároveň však dodávam, že nechceme vytvárať žiadnu opozíciu, práve naopak, chceme byť partnerom univerzity“*, uvádza predseda ŠR UCM Matej Martovič.

„Študentskú radu chceme ďalej budovať, nielen na univerzitnej úrovni, ale aj na fakultných úrovniach. Teda takou dlhodobou víziou je, aby každá fakulta mala svoju Študentskú radu“, dodáva predseda ŠR UCM Matej Martovič.

Študentská rada pripravuje v najbližšej dobe workshop pre študentov univerzity. *„Workshop bude na tému zamestnanosti mladých ľudí a ukázaní ciest, ako sa úspešne uplatniť na trhu práce po skončení štúdia alebo aj počas neho“*, uvádza podpredsedníčka Študentskej rady Katarína Kováčová. *„Na workshop sme pozvali rôznych zaujímavých hostí. Prídu hostia z webového portálu profesia.sk, manageria, jeden motivátor a rôzni iní hostia. Viac informácií o workshope prinesieme už v najbližšej dobe“*, uvádza Pavol Kozák, podpredseda Študentskej rady.

Pre viac informácií kontaktujte:

Silvia Tomčalová | tajomníčka pre kontakt s verejnosťou | vz.srucm@gmail.com

PSYCHOLÓG PRE LETO

text: Beáta Magátová

Ak sa budúci psychológ nevie rozhodnúť, akým smerom sa bude uberať, je tu jedno skutočné svetielko na konci tunela. Priestor ponúka psychológia leta. Spisovateľka, konzultantka pre médiá, psychologička a zároveň pedagogička Linda Hancock tvrdí, že táto oblasť psychológie zahŕňa myslenie, cítenie a správanie, ktoré nezachytíme v inom ročnom období.

Leto je najšpecifickejšie ročné obdobie. Ľudia si vychutnávajú všade rozvoniavajúcu kávičku, v horúcich dňoch sa chladia zmrzlinou či v bazéne, grilujú so svojimi najbližšími, alebo hrajú golf. Je to obdobie bohaté na rôzne zvuky, ktoré nepočujeme v žiadnej inej časti roka. Všadeprítomný hmyz, kosačky, detský džavot pri bláznení sa vo vode, miešačky na stavbách a pod. Aj umeniu sa vtedy akosi lepšie darí. Okná sú pootvárané a klavírna hudba znie všade navôkol. Sú to tiež mesiace festivalov a piva. Zdalo by sa, že leto podnecuje k aktivite, aj v záhradke sa častejšie zdržiavame, aj športu holdujeme, no niektoré vedecké štúdiá sú iného názoru.

Skôr než bola zavedená klimatizácia a rôzne ochladzovacie zariadenia, tak sa ľudia trápili horúčavami oveľa väčšmi ako my. Horúce letné dni ľudí oslabovali, nevládali pracovať a bolo im zle. Súčasné vedecké štúdiá v tejto oblasti dokazujú, že v letných mesiacoch máme tendenciu k nižšej produktivite práce a naše mozgy ochabujú. Počas daždivých dní strávia americkí muži v priemere o 30 minút dlhšie v práci než počas slnečných dní. Jednoducho sa im nechce toľko pracovať, keď je vonku pekne. Dôležitú úlohu teda zohráva aj motivácia.

Pred dvomi rokmi uskutočnili na Harvarde podobný pokus s japonskými bankármi, ktorý potvrdzoval predchádzajúce zistenia. Zlé počasie rovná sa viac odpracovaných hodín. Iný výskum, realizovaný na študentoch sa zamerával na to, či už len samotné pomyslenie na aktivitu súvisiacu s letom spôsobí, že naša produktivita klesne. A výsledky potvrdili pôvodné hypotézy. Skutočne sa sústredenie študentov znížilo a klesla aj produktivita ich práce počas hodín pri myšlienke či fotografii súvisiacej s letom. Príjemné počasie taktiež spôsobuje, že naše myslenie je skôr heuristické a máme sklon k chybným úsudkom. Nechce sa nám takpovediac myslieť nad rámec našich povinností. Tiež nie sme schopní dostatočne kriticky uvažovať. Letné horúce dni spôsobujú, že máme zníženú pozornosť, nedostatok energie a sme viac ospalí. Veď v takom Španielsku či Taliansku si doprajú poobedňajšiu siestu aj na úkor ich práce.

Tak teda, ak sa vám nebude chcieť počas pekných slnečných dní učiť napríklad na štátnice, tak sa môžete pokojne vyhovoriť na to, že za to môže leto.

<http://www.freemages.com/photo/1429330>

AKO TRÁVIŤ ČAS AKO UCMKÁRSKY ŠTUDENT

Text: Lenka Piteková

V dnešnom uponáhlanom svete, v ktorom sa ľudia neustále niekam náhlia, sa nám vynára otázka trávenia voľného času. Voľný čas študentov môže byť rôzny. Mladí ľudia sa venujú vo svojom voľnom čase rodine, priateľom, svojim záľubám a koníčkam. Niektorí žijú aktívny život, športujú a trávia svoj čas zmysluplne. Navštevujú kultúrne a športové podujatia, rôzne literárne krúžky, rozvíjajú svoj potenciál či už v oblasti športu alebo intelektuálnych schopností. Určite sa však nájdú aj takí, ktorí svojím časom mrhajú. To môže zapríčiniť viacero faktorov.

Na jednej strane to môže byť lenivosť, keďže je všeobecne známe, že čoraz viac mladých ľudí v dnešnej dobe trávi čas vysedávaním za počítačom namiesto toho, aby robili niečo pre seba, svoje telo a zdravie.

Dalším faktorom, ktorý súvisí s vysedávaním za počítačom, môže byť človek, ktorý je introvert, a nemá záujem stretávať sa a tráviť čas s ľuďmi, ktorí sú okolo neho. Tento človek sa často nevie začleniť, má problém osobne komunikovať, a tak sa utieka do virtuálneho sveta, kde je pre neho jednoduchšie niečo napísať ako komunikovať s človekom z očí

do očí.

Je pravda, že mnohí mladí ľudia, ktorí študujú, nemajú voľného času veľa, a tak väčšinu trávia pri knihách, v knižniciach a učia sa.

Iniciatívnejší študenti popri škole pracujú, aby si tak dokázali ušetriť nejaké vreckové a pomôcť svojim rodičom aspoň takýmto spôsobom. No často sa stáva aj to, že študenti by si radi niekam vyrazili, no nie sú informovaní a nevedia o možnostiach ako „nezabiť“ svoj voľný čas, ale naopak, využiť ho rozumne a zmysluplne.

Týmto článkom by som chcela priblížiť najmä mladým ľuďom študujúcim v Trnave niektoré možnosti ako zmysluplne tráviť svoj voľný čas.

Trnava, často nazývaná Malým Rímom, je mesto, ktoré ponúka bohaté kultúrne vyžitie. Pre mladých ľudí, ktorí bývajú alebo študujú v tomto meste, je, čo sa týka kultúrnej činnosti, zaujímavé Občianske združenie **Publikum.sk**. Tejto inštitúcii vďačíme za mnohé kultúrne podujatia, akcie, ktoré navštevuje mnoho študentov a sú pre nich lákavé a veľmi obľúbené. Za pozornosť stojí podujatie s názvom Noc v kine alebo Improliga. Je to

vynikajúca možnosť, ako sa zabaviť a odrea-
govať.

Noc v kine je akcia, ktorá predstavuje fil-
mové predstavenie konajúce sa v kine Hviez-
da v Trnave. Takéto filmové podujatie sa or-
ganizuje dva - trikrát za rok, kde sa študenti
spoločne stretnú so záujmom obohatiť sa o
nové filmové zážitky. Táto akcia trvá desať
hodín, čo predznamenáva, že mladí ľudia,
ktorí majú radi filmy rôzneho žánru, si určite
prídu na svoje.

Čo sa týka spomínanej **Improligy**, je to na-
jobľúbenejšia súťaž u študentov, ktorá sa
koná každý semester taktiež v kine Hviezda.
Ide o improvizáciu súťaží dvojíc alebo tro-
jíc, ktoré súťažajú vo viacerých disciplínach.
Pointou je, že súťažiaci si vyžrebujú tému a
žáner, ktorý musia v priebehu troch minút
čo najlepšie a najzábavnejšie podať divákovi.
Súťažiaci tak improvizujú na javisku a snažia
sa získať priazeň a zaujať diváka vtipným
krátkym príbehom, ktorý má pointu.

Užitočným a veľmi prospešným spôsobom,
ako nemrhať svojim časom a zároveň ako
pomôcť druhým ľuďom, je **Študentská kvap-
ka krvi UCM**. Toto podujatie sa už tradične
koná za účelom pomôcť druhým ľuďom. Je
to výzva pre mladých, zdravých ľudí, ktorí
môžu takýmto spôsobom pomôcť ľuďom v
núdzi, a darovaním krvi sú tak veľmi nápo-
mocní. Zároveň majú mladí ľudia dobrý poc-
it samy so sebou, keď cítia, že sú užitoční a
prospešní.

Pre priaznivcov športu **Univerzita sv. Cyri-
la a Metoda organizuje akcie plné športu a
zábavy**, kde sa uskutočňuje množstvo špor-
tových súťaží a disciplín. Veľmi pútavé pre
študentov môže byť práve to, že počas tohto
podujatia môžu súťažiť v tíme spolu so svo-

jimi pedagógmi a spoločne sa tak usilovať
dosiahnuť výhru v rôznych športoch ako vy-
bíjaná, futbal, stolný tenis alebo volejbal.

Pre milovníkov hudby a tanca je tu možnosť
navštevovať **University Dance Center**, v
ktorej si študenti zacvičia, zatancujú, no
zároveň zažijú mnoho zábavy a kopec nových
zážitkov. Človek má možnosť spoznať mnoho
nových ľudí, načerpať novú energiu, ktorú
nepochybne každý študent potrebuje.

Výborným tipom na relax a zábavu s pri-
ateľmi sú tiež **Študentské plesy**, ktoré sú
každoročne tematicky zamerané. Mladí
ľudia sa majú možnosť zabaviť s priateľmi a
prežiť tak príjemný večer plný tanca, hudby
a dobrého jedla.

So zábavou je úzko spätý aj **Majáles**, ktorý
každoročne organizuje Fakulta masmediál-
nej komunikácie UCM a u študentov je veľmi
oblúbený. Majáles sa nesie v určitom tematic-
kom duchu, čo je pre študentov veľmi lákavé,
a každoročne sa stretnú vo veľkom počte.

Pre študentov, ktorí sa zaujímajú o literatúru,
politiku, vedu, Univerzita sv. Cyrila a Meto-
da často **organizuje rôzne besedy, konferen-
cie, diskusie, prostredníctvom ktorých pre-
hlbujú svoje vedomosti a záujmy**. Dozvedia
sa tak zaujímavé veci z oblasti, ktorú majú
radi a ktorá ich zaujíma.

Existuje mnoho spôsobov, ako študent
môže tráviť svoj čas, bolo by zložité rozoberať
všetky možnosti a alternatívy, ktorých je
nespočetne. Týmto článkom som len chcela
poukázať na to, že každý študent má veľa
možností, ako tráviť svoj voľný čas, a je len na
ňom, či využije príležitosti, ktoré mu mesto
aj škola ponúka. Určite tak študent načerpá
nové sily, ktoré pri štúdiu určite potrebuje.

To London, Please!

text: Róberta Zuzulová

Kto prišiel, určite neolutoval. Chodiť však nebolo treba až do ďalekého Londýna. Atmosféra tohto čarovného mesta svetoznámych dvojposchodových autobusov a červených telefónnych búdok sa 8. marca 2014 preniesla do priestorov hotela Holiday Inn v Trnave.

Foto archív: Róberta Zuzulová

Ten sa stal svedkom zábavy jedinečného študentského plesu, ktorý už po štvrtýkrát usporiadali študenti Fakulty masmediálnej komunikácie UCM. Každý ročník sa nesie v inej téme a ako je jasné už z úvodu, ten tohtoročný nebol venovaný ničomu inému ako metropole Veľkej Británie, Londýnu. Všetci študenti Univerzity Cyrila a Metoda, ale i študenti ostatných vysokých škôl a iní zúčastnení, tak mali do Londýna doslova "na skok". Podmienkou vstupu bolo dodržanie dresscodu, ktorý pre dievčatá predstavoval spoločenské šaty a fascinátory, chlapci zase mali svoje oblečenie doplniť klobúkmi, cylindrami, motýlikmi či trakmi. Ako sme mohli vidieť, zúčastnení fantázii medze naozaj nekladli a na svojom výzore si nechali skutočne záležať. Počas celého

večera bolo postarané o dobrú náladu. K nej prispelo vystúpenie hudobnej skupiny Libido, ktorá v sále rozprúdila tanečnú zábavu. Parket sa triasol pri tanci na známe hity od Beatles, Rolling Stones a iných anglických hitmakerov.

Foto archív: Róberta Zuzulová

Nechýbalo ani dobré jedlo a bohatá ponuka nápojov. Na svoje si určite prišli aj tí viac náročnejší. Na hostí čakala tombola plná zaujímavých cien, od lákavých poukážok až po naozaj skvelý výlet pre dve osoby do hlavného mesta Francúzska, Paríža. Spokojnosť s plesom netajili ani naši študenti. „Najskôr som váhala, či sa zúčastním, ale teraz už viem, že som sa rozhodla správne a som rada, že tu dnes večer môžem byť,“ s úsmevom priznala študentka 2. ročníka psychológie. „Veľmi sme sa na dnešný večer tešili, ples splnil naše očakávania a dobre sa bavíme,“ zaznelo vyjadrenie od skupinky študentov učiteľského odboru. V príjemnej spoločnosti čas ubiehal akosi rýchlejšie a postupne sme sa približovali k finále študentského plesu. S určitosťou však môžeme konštatovať, že tento ročník sa organizátorom skutočne vydaril a už sa tešíme na to, či si ho trúfnu v budúcom roku prekonať.

Foto archív: Róberta Zuzulová

Novinky z katedrií

pripravil: Ján Rímeš

Katedra anglistiky a amerikanistiky

16. 4. 2014 v spolupráci s Fakultou prírodných vied uskutočnila Katedra anglistiky a amerikanistiky kulturnú akciu s názvom Stromy. Išlo o súťaž fotografií s prírodnou tematikou.

Katedra etnológie a mimoeurópskych štúdií

Katedra etnológie a mimoeurópskych štúdií v spolupráci s nadáciou Pro Tibet uskutočnila 12. 5. 2014 vernisáž s názvom Tibet-Barma

Katedra filozofie

Dňa 24. 4. 2014 sa konalo fakultné kolo ŠVOČ, ktorého sa za katedru filozofie zúčastnili traja študenti, menovite Peter Takáč (FILO, 2. roč.) s prácou nazvanou Machiavellizmus, Dávid Tyrol (HIVO, 3. roč.) s prácou Pôvod hriechu u sv. Augustína a Pavlína Bakošová (FILO, 2. roč.) s prácou Humor skepticizmus. Študentské práce a najmä ich prezentácie boli na veľmi dobrej úrovni, diskusie k nim živé, ba miestami až vášnivé, navyše všetci zúčastnení odchádzali spokojní, keďže odmenení boli všetci traja súťažiaci (vedenie fakulty na odmeny pre študentov vyhradilo čiastku 450 eur). Najvyššie hodnotenou prácou bola práca Dávida Tyrola, k čomu prispela aj vynikajúca prezentácia a argumentácia počas diskusie, ďalej nasledovali práce Pavlíny Bakošovej a Petra Takáča.

Katedra histórie

Historická spoločnosť UCM v spolupráci s Katedrou histórie FF UCM, Ústavom pamäti národa a Univerzitnou knižnicou UCM uskutočnili prednášku PO STOPÁCH SLOBODY, ktorá sa uskutočnila 6. 5. 2014 v priestoroch Univerzitnej knižnice UCM.

Katedra psychológie

Katedra psychológie FF Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave v spolupráci s Psychologickým ústavom FF Masarykovej Univerzity v Brne usporiadala Medzinárodnú konferenciu Kondášove dni 2014, v priestoroch FF UCM v Trnave 16. 6. 2014.

Katedra rusistiky

V rámci riešenia národného projektu Kom-Prax – Kompetencie pre prax (Operačný program VZDELÁVANIE) sa 13. mája 2014 o 9:00 v Univerzitnej knižnici UCM v Trnave realizoval malý projekt Čítajme ruskú literatúru! pod vedením Mgr. Andrey Grominovej, PhD. Na projekte, riešenom prostredníctvom štátnej organizácie IUVENTA, riadenej MŠVVaŠ SR, sa zúčastnili študenti Katedry rusistiky FF UCM v Trnave.

Pri šálke kávy s najmladšou slovenskou europoslankyňou Katarínou Nevedálovou

Pri príležitosti 10. výročia vstupu Slovenska do Európskej únie sa Katedra rusistiky rozhodla zorganizovať neformálne posedenie pri šálke kávy s europoslankyňou Katarínou Nevedálovou, s ktorou mohli študenti FF UCM diskutovať na tému Čo prináša EÚ mladým ľuďom? Stretnutie sa uskutočnilo 6. mája 2014 o 15:00 v dolnej, novej zasadačke rektora.

<http://kaam.ff.ucm.sk/sk/aktuality/>
<http://ketno.ff.ucm.sk/sk/aktuality/>
<http://kfil.ff.ucm.sk/sk/aktuality/>
<http://khist.ff.ucm.sk/sk/aktuality/>
<http://kpsych.ff.ucm.sk/sk/aktuality/>
<http://krus.ff.ucm.sk/sk/aktuality/>

VZDELÁVAŤ SA ODDYCHOM

text: Mário Kadlec

Pred pár dňami som trochu cestoval po severnej Európe a mnoho veciam som sa tam naučil. Naučil som sa, že na všetko netreba masu betónu, ale stačí správne poukladať kamene, ktoré na tom mieste už boli aj predtým. Alebo, že keď vám strom znemožňuje prívle slnečných lúčov do obývacej izby, netreba ho vyťať. Stačí ho buď skrútiť alebo osekať spodné vetvy a nechať ho rásť nad domom, kde nikomu neprekáza. Alebo taká architektúra. V tejto oblasti som sa naučil, že ešte sú miesta, kde existuje určitý rešpekt pred kultúrou ľudí, ktorí tu boli pred nami. A tak je napríklad pre také Nórsko úplne prirodzené, že si tam ľudia stavajú domy s dreveným obkladom v príjemných zemitých farbách s bridlicovou alebo trávnaťou strechou. Prečo nie? Znie to predsa logicky. A čo také kolektívne vedomie? Tu som

sa napríklad naučil, že existujú ešte ľudia, ktorým je proste zvláštne nadobudnúť majetok odcudzením.

Áno, znie to logicky, až kým sa nevrátite domov. Do krajiny, kde sa lejú tony betónu do železničných zastávok, na ktorých nastupujú v priemere dvaja ľudia za deň. Do krajiny, kde príroda musí ustúpiť pred „civilizovanosťou“ a nie naopak, kde sa drevenice veselo búrajú, aby dali priestor kriklavozelenej a cyklámenovej pseudomodernej architektúre a v neposlednom rade – do krajiny, kde v pozostatkoch socialistického myslenia pretrváva presvedčenie, že je zvláštne nadobudnúť majetok inak ako odcudzením.

A tak nám nezostáva nič iné, len sa učiť. Učiť sa, aj keď máme práve voľno – trebárs aj na takej letnej dovolenke.

STRATA HODNOTY KNIHY ČI ZÁNÍK KNIŽNÍC AKO VÍZIA DO BUDÚCNOSTI?

text: Lucia Tomášková

V tomto článku by som sa chcela venovať problematike slovenských knižníc a úpadku čitateľov, ktorá ma zaujala. Myslím si, že otázka existencie slovenských knižníc, najmä tých menších či obecných, je dosť aktuálna.

V súvislosti s čoraz väčším rozvojom masovo-komunikačných prostriedkov, ako je internet, a vývinom techniky sa dostáva táto otázka do popredia. Ľudstvo akoby spohodlnelo a stratilo záujem chodiť do knižníc. Kniha pre nich stratila svoju hodnotu. Nie je takou populárnou ako kedysi. Názory sú rôzne, avšak mohlo by byť príjemné sedieť v pokojnej „študovničke“, kde na nás číhajú rôzni veľikáni svetovej či domácej literatúry všetci naraz. Každý trávim voľný čas svojím spôsobom, ale prečo ho netrávime s knihou v ruke? Nie je predsa nad vôňu knihy, ktorá v sebe ukrýva svoju históriu.

etko závislé od komunikačných technológií. Môže sa preto stať, že knižnice ako vzdelanostné inštitúcie úplne zaniknú. Ťažko to s istotou tvrdiť i najvzdelanejšiemu človeku, avšak pokrok neustále napreduje. Naskytujú sa iné možnosti, ktoré narúšajú chod knižníc. Je to nielen elektronickou knihou ako takou, ale aj rôznymi nelegálne vytvorenými kópiami, dokonca nahrávkami danej knihy, ktoré sa šíria práve po sieti. V mnohých prípadoch to môže zachrániť život študentovi, ktorý nemá možnosť ani šťastie dostať sa k danej publikácii.

Jediný, kto nás môže proti tomuto úpadku zachrániť, sú starí ľudia, staršia generácia a malé deti do 15 rokov, ktorí uprednostňujú knihy v ich pravej hodnote a knižnica je im veľmi blízka. Majú to takto zaužívané od malička. Zostáva nám tiež dúfať, že na Slovensku bude naďalej dostatočný počet študentov a s tým i spojená potreba čítania povinnej literatúry alebo to, že nie všetky existujúce knihy budú elektronicky spracované.

Situácia na Slovensku je podľa mňa príliš kritická, čo sa týka prežitia knižníc ako inštitúcií literárneho života. Možno však tvrdiť, že existujú len vďaka istej skupine ľudí, ktorí sa chcú vzdelávať, a takých, ktorí majú radi čítanie kníh. Dôležité je, že im nie je ľahostajné chytiť do rúk knihu v jej nemennej podobe. Strácajú však na svojej hodnote tým, že nie sú také populárne, niektorí akoby tam chodili len z donútenia. Nenájdu si voľný čas len tak si zabehnúť do knižnice a prečítať si

<http://pixabay.com/en/cornell-university-library-shelves-82344/>

V súčasnosti existuje fenomén elektronickej knihy, s ktorým súvisí moderný trend čítačiek elektronickej knihy. Áno, je pohodlné zobrať si do ruky malú vec, ktorá obsahuje celý obsah inak hrubej publikácie. V tomto zmysle je to skvelé. Môže nás však zradiť ako každá technika v najmenej vhodnej chvíli. Predsa, doba ide vpred, a tak nás môže v budúcnosti čakať éra, kedy bude vš-

niečo zaujímavé. Na Slovensku je v súčasnosti funkčných vyše päťtisíc knižníc mestských a obecných vrátane celoštátnych. Najmä tie obecné postupne zanikajú a je dosť možné, že v budúcnosti zaniknú úplne. Väčšina si radšej zájde do mestskej knižnice, kde má väčší výber, a najmä istotu. V obecných knižniciach nenájdeme toľko titulov z dôvodu cenzúry v minulosti. Knihy boli vyradené z databázy a niekoľko rokov neboli opätovne vydané nové kusy. Je to aj tým, že obecné knižnice nemajú dostatok financií na zakúpenie nových titulov. Dokazujú to aj prieskumy, že knižniciam klesá počet výpožičiek aj čitateľov. Vidno to v tabuľkách, v ktorých môžeme porovnať, ako sa menila situácia v priebehu rokov. Vybrala som niekoľko z nich pre ilustráciu danej problematiky. Vidíme tu, že počet výpožičiek v mestskej knižnici bol v roku 1996 „646 354“ kusov, ale v súčasnosti, v roku 2013, je ich len „386 516“ kusov. Znamená to, že sa potvrdil fakt, že tento počet klesá. Zo skúsenosti vieme, že najak-

tívnejšími čitateľmi sú starí ľudia. Môže to byť aj tým, že život v meste nevyžaduje prácu na poli a v záhradách, a tým pádom majú viac voľného času. V obecnej knižnici je však tento fakt opačný. Môžeme tu sledovať, že v roku 1995 mala 655 výpožičiek, zatiaľ čo v roku 2013 ich bolo 1295. Vidno tu nárast. Súvisí to s tým, ako povedala sama knihovníčka, že organizuje rôzne zábavné podujatia, aby prilákala detských čitateľov, ako napr. „Vítanie jari“ a podobne. Znamená to, že najaktívnejšími čitateľmi sú tu práve deti do 15 rokov. Svoju úlohu zohráva aj lepší a priateľskejší prístup pracovníčky. Neznamená to, že tento rastúci trend by bol stále prítomný. Je to načrtnuté aj v tabuľke. Pracovníci knižníc sa snažia udržať si istý počet čitateľov, aby úplne nezanikli. V mestskej knižnici sa každoročne koná podujatie „**Týždeň slovenských knižníc**“ s rôznymi hudobnými, tanečnými, divadelnými lákadlami a pod. Hádám aspoň takýmto spôsobom si udržia záujem verejnosti.

Mestská knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Rok	Registrovaných čitateľov	Výpožičiek
1986	13102	589234
1990	12508	555266
1996	14018	646354
2000	14145	692939
2006	12320	467857
2013	13312	386516

Obecná knižnica Nižná pri Piešťanoch

Rok	Registrovaných čitateľov	Výpožičiek
1988	67	2134
1991	49	874
1995	59	655
2000	55	650
2011	34	1024
2013	37	1295

Môžeme len dúfať, že naše knižnice aj s ich bohatstvom nezaniknú a že sa nájdu ľudia, ktorí dávajú vzdelávanie sa a hodnotu knihy na prvé miesto, a tak podporia rast aj zachovanie týchto inštitúcií.

Ako mi rytier Archibald otvoril oči (alebo: O súčasných učebniciach angličtiny)

text: Bc. Matúš Horváth

Vzdelanie vždy bolo a bude neoddeliteľnou súčasťou každej civilizovanej spoločnosti. Slovo „civilizovaný“ však môže v tomto kontexte naberať neželaný význam. Hovoríme v tomto prípade len o vyspelých krajinách západného sveta alebo máme na mysli aj tie, na prvý pohľad, zaostalejšie?

Aby nedošlo k omylu, držíme sa ďalej od oblasti politiky a financií. Ústrednou témou tejto úvahy nie je vyslovene analyzovať úroveň vzdelania v rôznych krajinách Európskej únie a porovnávať ju so Spojenými štátmi americkými alebo východnou tradíciou. Zamerajme sa na otázku, do akej úrovne sú kvalitné knihy a učebnice, ktoré sú tým mocným nástrojom k dosiahnutiu vzdelania a kultivovanosti. Zaujímajú nás budú hlavne učebnice anglického jazyka.

Anglický jazyk je moderný fenomén, ktorý otriasa základmi desiatok krajín po celom svete. Je príčinou sporov a obáv zo straty národnej identity, keď domáce slová a termíny ustupujú pred stále viac žiadanými výrazmi z angličtiny. Začalo to slovami ako dealer, leasing či snáď cool a pokračuje umiestňovaním anglických názov na budovy, billboardy, firmy a verejné miesta všeobecne.

Tento jav nemožno potlačiť a nie je to ani našou úlohou. Ak je však národ vystavený jazykovej skúške, aké má možnosti, aby vyhovel a zaradil sa do mainstreamového bloku „spíkerov“? Stačí len automaticky preberať cudzie termíny, ktoré sa ako vlna za vlnou valia do našich končín alebo je treba si pomôcť tou-ktorou knihou a učebnicou?

Pravda je zrejme niekde uprostred. Moderný trend je mocný, hrabivý a agresívny. Vpadá do našich obývačiek, ovplyvňuje myslenie našich detí a upravuje celkový look našich životov. A keďže nezabúdame na našu mladú generáciu, na ktorú sa s veľkými

<http://pixabay.com/en/plate-school-black-board-chalk-font-64269/>

nádejami obraciame a takmer ju prosíme, aby nezlyhala. Najmä učitelia, a predovšetkým učitelia cudzích jazykov, upierajú zrak do budúcnosti a menia sa na zástup Oliverov Twistov, ktorí si želajú jediné – vydržať nápor globalizácie a prispôbiť sa tak rýchlo, ako to ide.

Tempo je vražedné.

Doba, napriek všakovakým krízam, napreduje míľovými krokmi.

A títo strašiaci a hrdinovia zároveň – lektori a učitelia – zdvíhajú svoje pomyselné štíty, aby ubránili a pripravili mládež na novú dobu.

Každý z nás už takúto zbraň držal v ruke.

Quo vadis, učebnica angličtiny? Kam smeruješ? A čo ťa čaká?

Ak sa zameriame len na našu domovinu - máme tu tisíce a tisíce základných a stredných škôl, do ktorých prúdia húfy a krdle dychtivých i menej dychtivých žiakov a študentov, ktorých dennodenne okrem často nepopulárnej matematiky (m)učia kantori anglickou slovnou zásobou a gramatikou. A väčšina z týchto vedomostí pramení z barličiek, ktoré sa akousi záhadou za dlhé roky premenili na jedinú mantru učiteľských zborov.

Kým si vôbec povieme ako na tom „naše“ učebnice angličtiny vlastne sú, vysvetlíme si jeden záhadný fenomén.

Tí, čo sa narodili skôr ako súčasní dvadsiatníci iste nebudú odmietajú tvrdenie, že „staršia škola“ nás učila inak ako dnešná. Spomíname aj na hodiny angličtiny, kde väčšina hodiny prebiehala na princípe fifty-fifty – čo-to z učebnice, ostatné bol osobný výklad látky prameniáci z vedomostí učiteľa.

Z nedávneho osobného pozorovania však vyplýva, že tento „staromódny“ trend sa zmenil na ešte staromódnejší – až na výnimky, ktoré opäť len potvrdzujú pravidlo, si učiteľia naobjednávali moderné, praktické a prehľadné učebnice zväčša zahraničnej produkcie, ktoré ale **absolútne** nepochopili.

Prevláda názor, že učebnica angličtiny je ten prostriedok, ktorým sa žiakom-neborákam vtĺkajú do hlavy tucty často nepotrebných slovnej zásoby a didaktické spôsoby vysvetľovania gramatiky pripomínajú niektoré návody na zostavenie nábytku zo svetoznámej švédskej nábytkárskej firmy...

Pokým si učiteľ alebo lektor robí prípravu na ďalší vyučovací deň a **pomáha** si učebnicou, je všetko v najlepšom poriadku. Dotiaľ by to šlo. Ale realita je krutá a človek, tvor fajnový a pohodlný, sa začal hrať na malého boha a pretvoril učebnicu angličtiny na Bibliu, ktorú treba krok za krokom od A po Z kopírovať.

Razom sa z flexibilného kantora stal papagáj, ktorý sediac na bidielku, do mŕtva, rok za rokom, opakuje tie isté frázy, občas obohatené duchaplnou hernou aktivitou. Z pomôcky na výučbu anglického jazyka sa stala výučba sama o sebe. Opäť pripomeňme, že sú aj svetlé výnimky, ale o tých hovoriť by nebolo tak cool.

Výukový proces, ktorý sa udomácnil na základných a stredných školách je kontraproduktívny, ale hrá do karát tým, ktorí „ne strácajú odvahu a zostávajú pri remesle učiteľskom“, pretože ten plat a to osobné naplnenie sú predsa tak krásne! Zároveň sa sťažujú na obsah učebníc, ich usporiadanie a nesystematickosť. Ak sa k učiteľom pridajú ešte aj nespokojné hlasy žiakov a študentov, musíme predsa len sčasti privoliť a uznanlivo pokývať hlavou, že aj tentokrát majú pravdu.

Čo sa týka druhov a obsahu učebníc, ktoré sú k dispozícii na slovenskom trhu, mohli by

sme to zhrnúť do niekoľkých bodov, pričom k jednému sa určite vyjadríme konkrétnejšie:

1. Učebníc je veľa. Ich kvalita je kolísavá, ale v celkovom merítku veľmi dobrá.
2. Učebnice sú pomerne drahé. Kto by však riskoval, že zaplatí za lacnú knihu bez „ducha“?
3. Obsah učebníc je pestrý, nezodpovedá však modernému trendu.

Čo sa týka bodu 3, je treba uznať, že moderné britské učebnice angličtiny (najmä tie určené pre základné a stredné školy) akoby zaspali dobu. Sú snáď tie obeťami vlnotoku, ktorý sa valí na nás zo všetkých smerov? V čom je teda problém, drahý Oxford?

Na základe osobnej skúsenosti môžem konštatovať, že nespokojné hlasy žiakov a študentov sú v mnohých prípadoch odôvodnené a jediným, často krajným spôsobom riešenia skratu na hodine angličtiny bolo hodiť učebnicu do koša.

Najčastejší problém, ktorý brzdí viac-menej plynulý proces výučby anglického jazyka je neatraktívnosť textov a posluchových cvičení. Stáva sa, že cvičenie na tréning čítania a porozumenia ponúka žiakom a študentom napríklad vyložene nezábavný a nepodstatný príbeh o akomsi anglickom rytierovi, ktorý žil v 6. storočí a zachránil svoju milú z pazúrov bohatého pána a jeho poskokov... Ak sa k tomuto pridá ešte zbytočne presýtená slovná zásoba, naráža žiak aj učiteľ na zdanlivo neprekonateľný problém a často musí jedna alebo druhá strana siahať po alternatívnych zdrojoch v rámci internetu.

Nečudo, že v tom dokonale vymyslenom a premastenom súkolí nastanú trhlinky a trhliny, ktoré môžu viesť k rozpadu celého systému a výsledkom je hlučnosť v podobe neutíšiteľnej a znudenej triedy plnej demotivovaných hlavičiek.

Olej do ohňa potom prilievajú tí učiteľia, ktorí buď spanikária, alebo veria, že to čo robia je správne a začnú na žiakov tlačiť ešte viac, neuvedomujúc si, že jeho alebo jej zverenci sú na pokraji síl. A nie je to problémom žiakov ako takých. Iste, aj medzi nimi sa nájdu extrémny alebo jednoducho netalentované typy, ktorým sa nechce učiť alebo sa im učiť nedá.

Otázka však zostáva. Existuje z tohto zamotaného kruhu cesta von?

Áno, povedzme si narovinu.

Jediné, čo treba spraviť je začať motivovať tých, ktorí majú tú moc so status quo niečo urobiť. Úroveň vzdelania totiž žiaľbohu rapídne klesá. Na vine nie je len priveľmi násilný a sexistický zábavný priemysel, ktorým sú naše deti a mládež kŕmené dňom i nocou.

Nevidno tu ani náznak pozitívnej motivácie. Vychádzajme z toho, čo vieme – súčasná doba sa rapídne rýchlo mení. To, čo je dnes in, je zajtra out. Predsa však je tu istý princíp stability, ktorý bol nastolený elitami, ktoré ťahajú za nitky – ak kŕmiť mládež odpadom, tak nech je moderný a násilný a plný sexu a podprahovej hudby na večné časy a nikdy inak! Ak to nie je Rihanna, bude to Emeli Sandé. Ak to nie je Avatar, nech je to Disney!

Prečo sa v učebniciach pre mládež nezameriať na mládež? Ktorého 13-ročného chlapca zaujíma rytier Archibald alebo stavba bunky? Ktorá 14-ročná žiačka sa zaujíma o ekológiu, keď ani poriadne nevie čo to je? Mládež potrebuje konzumovať. Všetko, čo dnes počujeme v rádiách a vidíme v televízii je atraktívne pre mládež a práve pre mládež určené. Zlomok zábavy, ktorá je nám ponúkaná, patrí k spotrebiteľom kategórie 30+.

Ak sa opýtate akéhokoľvek žiaka siedmej či deviatej triedy na základnej škole čo by zmenil na učebniciach anglického jazyka, snáď každý vám odpovie unisono – články a obsah. Žiaci sú tí, ktorí sú oprávnení podať relevantný feedback.

Prečo ich nepočúvame?

Deň čo deň, noc čo noc valia sa z tlačiarenských pásov tisíce učebníc, ktoré už dnešnej mládeži nemajú čo ponúknuť. Ne-

hovoriac o často nedbanlivo zostavených poučkách a gramatických cvičeniach, obsah textov a posluchové cvičení je sto rokov za Michaelom Jacksonom.

Možno nám poprosiť Európsku úniu.

Možno nám podať návrh na zostavenie komisie.

Možno nám dúfať, že omladnú rady zodpovedných.

Možno nám veriť, že sa učebnice stanú modernejšími.

Nemožno mám len tak sedieť a čakať.

Žiak bez motivácie je mŕtvý žiak.

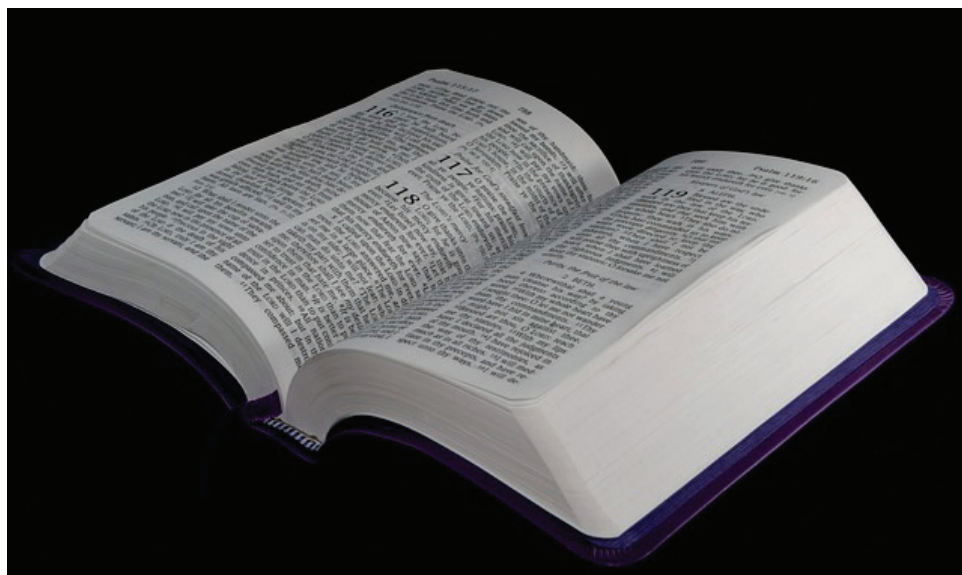
Akokoľvek sa môže učiteľ či lektor snažiť, z nudnej a mŕtvej učebnice zaspí aj najväčší bifľoš. A nepomôže nám ani rytier Archibald ani lesklá obálka a vysoká cena.

To čím prechádza súčasný svet je obrovská **zmena**, ktorá sa už začala. Je to dobrá zmena. Zmena k jednote. Zmena na konsenzuálny svet, ktorý budú tvoriť jednotná mena, jednotný trh, jednotné učebnice angličtiny. Kým budeme zaplavovaní stovkami druhov rôznych učebníc, nečaká nás nič dobré.

Nevyberieme si.

Beriem teda so sebou trúby z Jericha a idem zvaliť múry prešpekulovaným princípom vzdelávania. Volám po jednote a ak tento alebo jemu podobné články nezaberú tu, tak inde určite. Otvorme oči, pozrime sa na tých, čo nás povedú, na tých, čo sú zatiaľ len meter päťdesiat vysokí čertíci s laškovnými úsmevmi a obrovským hladom po poznaní, a dajme im to, čo im patrí.

Učebnicu angličtiny, za ktorú sa nemusí svet hanbiť.

KNIHY, KTORÉ ZMENILI SVET

Láska je sliepka

text: Veronika Vývleková

Lucia Piussi vyštudovala scenáristiku na VŠMU v Bratislave. Najprv patrila do kultovej scény divadla Stoka, kde hrala v osemnástich inscenáciách. Neskôr sa stala speváčkou a textárkou vlastnej kapely Živé kvety a v roku 2011 debutovala svojím prvým románom *Láska je sliepka*. Rok po svojom debute napísala poviedkovú knihu *Život je krátky*. *Láska je sliepka*? *Láska je hlúpa*? My ženy sme sliepky alebo sme hlúpe, keď sme zamilované?

„Skrátka - už nešlo ďalej milovať Karola Postavu. Niektoré drôtky v Leninom tele už boli také vyhorené, vypálené, až očividne trčali von z tela a dymilo sa z nich. Lena prestávala fungovať. Vypadávala. Odchádzala. Začínala sa nekontrolovateľne správať. Žily a nervy na zápästiach jej už viseli voľne, vytŕčali von už aj z rukávov kabáta, a niekedy, keď ich práve v polosne nevláčila za sebou ako deti rukavice na gumičke, zavadi-la nimi o veci, ktorých sa dotýkala, ktoré bra-la do rúk, o príbory a o kľúčky, až sa zhrozila, až zhíkla, také boli vyťahané. Tie nerrrrvy! Tie žily! Toľko vydržali!“ (s. 8)

Úvodné riadky literárneho debutu Lucie Piussi „*Láska je sliepka*“ opisujú pocity tridsiatničky Leny, zamilovanej do staršieho básnika a neverníka Karola. Počiatočné pocity nedovolia nesúciť s hlavnou hrdinkou. Je pohltená láskou, ktorá ju ničila. Ničila jej telo i dušu, preto musela dať Lena zbohom tomu-to deštruktívneho vzťahu. Následky? Psychiatria a antidepressíva. Autorka vykresľuje negatíva vzťahu pomocou vnútorných pocitov.

„Liek na lásku je ešte väčšia láska“, na to vsadila Piussi pri rozvíjaní milostného života hrdinky. Lena ako úspešná pisateľka poviedok (poviedky o jej živote s Karolom), ktoré boli sfilmované (v Prahe) sa zoznamuje s hlavnou postavou filmu, ktorý stvárnil jej ex priateľa, Davidom Vachalom. Preskočí iskra,

sexuálnymi intímnosťami Piussi nešetří. Ich rýchlo začínajúci vzťah nabere rýchly spád, všetko je krásne. David cestuje do Bratislavy za Lenou, užívajú si spolu každodenné okamihy i obyčajné nákupy. Je to však zdanlivé šťastie. Až po svadbe Lena zisťuje, že David nie je tým, za koho sa vydával. Masku „netvora“ dokonale skrýval, jeho chladnosť, psychické vydieranie a majetníckosť spôsobili rozpad manželstva. Lena sa však ocitá v ďalšom vzťahu, s bohatým šéfom a milovníkom žien Štajnerom. Je to iba pobláznenie, počarovanie, sexuálna príťažlivosť. Tento vzťah opäť nie je dokonalý, ani nekončí „happyendom“. Uspokojenie hrdinka nachádza vo svojej starej láske Karolovi, nie však ako v milencovi, ale ako v priateľovi. Dokonale sa poznajú a môžu sa zveriť tomu druhému so všetkým.

Kniha *Láska je sliepka* je príjemným oddychovým čítaním. Svieži, hovorový štýl písania, erotika, slová z anglického jazyka a použité hrubé vulgarizmy proste do knihy patria, nie sú rušivými elementmi a pridávajú na dôveryhodnosti celého príbehu. Za pozitívum možno pokladať uveriteľnosť celého textu, stotožnenie sa s postavami. Piussi bravúrne zvládla opisy pocitov, pocity hlavnej hrdinky Leny sú totiž výraznou črtou celého diela. Milovníci Bratislavy tu nájdu reálne opisy častí hlavného mesta, do ktorého autorka zasadila dej príbehu. Z celého diela vyplýva, že vzťahy sú súčasťou každého z nás. Autorka poukazuje na ich silu. Sila vzťahu dokáže aj negatívne psychicky rozložiť osobnosť človeka. Na druhej strane poukazuje aj na to, že život nie je ľahký a predvídateľný, preto mnohé vzťahy končia a iné začínajú. A čo názov *Láska je sliepka*? Sliepka sa považuje za hlúpeho vtáka, pretože sa snaží silou-mocou vzlietnuť, no aj tak to nedokáže. Skúša to však vždy znovu a znovu. Podobne je to aj s ľuďmi a ich vzťahmi.

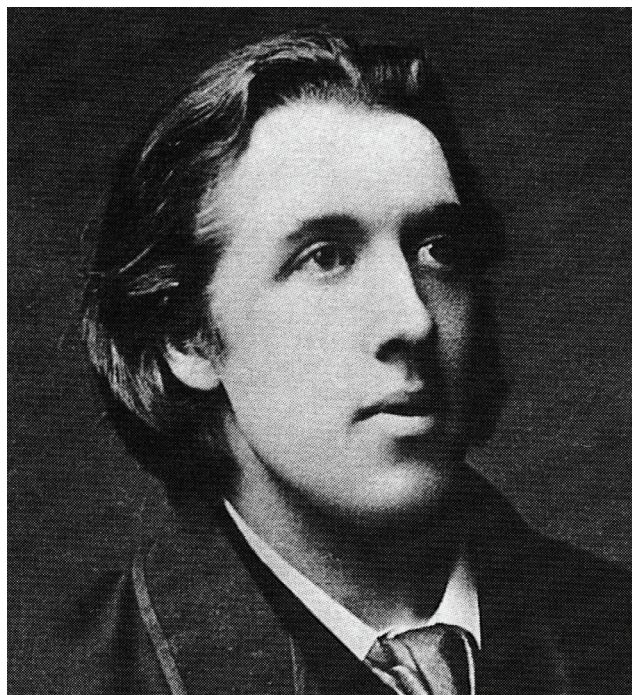
OSCAR WILDE

MARTÝR SVOJHO UMENIA

text: Karol Horníček

Mnoho známych autorov sa preslávi-
lo – okrem iného – práve svojím utrpením.
Oscar Wilde nebol výnimkou. Ľudia ho
poznali ako geniálneho spisovateľa, básni-
ka, dramatika, no jeho súkromný život si
tiež zaslúžil pozornosti viac ako dosť. Sú-
dny proces, ktorý vyústil do dvoch rokov
nútenej práce ho poznačil spôsobom, aký si
dnes ani nevieme predstaviť. Koniec-koncov,
dnešná spoločnosť si zakladá práve na tom,
aby bol človek odlišný a nehanbil sa za to.
Nesmieme však zabúdať, že Oscar Wilde sa
narodil v roku 1854. V tých časoch byť iným
sa nevyplácalo a každý musel nasledovať
určitú „zaužívanú formu“. Aspoň navonok.
Wilde sa odmietol stať niekým len preto, že
mu to diktovala spoločnosť a práve to sa mu
stalo osudným. V nasledujúcich riadkoch
som sa rozhodol pozrieť na život Oscara Wil-
da z pohľadu biografického kriticizmu. Bi-
ografický kriticizmus vychádza z predstavy,
že život autora do veľkej miery ovplyvňuje i
jeho tvorbu.

A presne to sa stalo Oscarovi Wildovi. Os-
car Wilde by sa dal označiť ako martýr. Podľa
definície je martýr niekto, kto je umlčaný,
alebo zomrel práve pre svoju vieru či ideu.
V minulosti sa martyrizmus asocioval s
kresťanstvom, v prípade Wilda sa spájal so
záverečnými rokmi jeho existencie. V roku
1895 sa začal súdny proces. Viedol ho lord
Queensberry – otec lorda Alfreda Douglasa.
Lord Alfred Douglas bol pomerne známy
poet, spisovateľ a editor, no napriek tomu
si jeho meno verejnosť dáva do súvislosti
s Wildom. Lord Alfred sa stal Oscarovým
milencom a to sa mnohým nepáčilo. Keďže
vyhrážky otca bral Bosie (prezývku, ktorú
dostal v detstve) na ľahkú váhu a odmietol
sa s Wildom nestretávať, pohnal jeho otec
celú vec pred súd. Obvinil Wilda za sodomie.
A tak sa začal súdny proces, s výsledka-
mi ktorého nemohol byť lord Queensberry

spokojnejší. Sudca mu dal za pravdu a poslal
Oscara do väzenia na dva roky, počas ktorých
sa musel venovať tvrdej drine. Najhoršie na
celej záležitosti bol pre Wilda fakt, že ľudia
sa začali na neho pozeráť inak. Už takmer
pre nikoho nebol ten výborný rečník, drama-
tik či poet, ale niekto, koho odsudzovali a na
koho pluli.

Oscar opustil väzenie ako zlomený muž.
Odrazu ostal bez peňazí, bez priateľov a bez
rodiny. Po dvoch rokoch vyšiel na slobodu
a nevedel, čo bude robiť so svojím životom.
Napriek všetkému o jednej veci bol pres-
vedčený na sto percent – potreboval znovu
vidieť lorda Alfreda. Oscarovi stúpenci túto
ideu zmietli zo stola. Snažili sa Oscarovi
pripomenúť, že to bola práve prítomnosť
Bosieho, ktorá mu zničila život, no napriek
všetkému sa Wilde „postavil na hlavu“. Prítomnosť
jeho bývalého dôverníka a milenca bola pre
neho nevyhnutnosťou.

Wilde a Bosie sa napokon rozhodli stret-
núť v Neapole. Keďže ani jeden z nich
nemal peniaze, potrebovali ich nejakým

spôsobom získať. Lord Alfred nebol v tomto smere veľmi vynaliezavý. Jednoducho požiadal matku, a pravdepodobne i svojho brata. Nech už odpovede, ktoré dostal, boli akékoľvek, obe obsahovali negatívnu repliku. Wilde na to išiel kreatívnejšie. Oslovil Dalhousieho Younga – mladého klaviristu a komponenta – s nápadom napísať libreto pre operu. Young by skomponoval hudbu a úspech by bol zaručený. Wilde však mal jednu podmienku – sto libier ako preddavok. Toto bolo prvýkrát, čo Oscar niečo podobné spravil (aspoň od svojho návratu z väzenia). Vypýtal si preddavok za prácu, ktorú pravdepodobne ani neplánoval dokončiť. Vedel, že podobné vyjednávanie si nemohol dovoliť, no napriek tomu sa rozhodol zarisovať. Na Wildovo veľké prekvapenie Young s nápadom i podmienkou súhlasil. S týmito peniazmi si Oscar a Bosie mohli dovoliť prenajať vilu pri Neapole.

Jednou z Wildových výhovoriek, prečo byť s Bosiem, bolo tvrdenie, že iba v jeho prítomnosti je schopný tvoriť. Pokiaľ sa táto výhovorka zakladala na pravde, nemohol sa veľmi tešiť výsledku. V Neapole sa rozhodol Bosiemu ukázať sériu sonetov, ktoré napísal. Milencova odpoveď ho nepotešila. Lord Alfred ich rýchlo a bezcitne odmietol. Bohužiaľ, ako sa ukázalo, nebol jediný. Niekoľko vydavateľov reagovalo podobne a vyzeralo to, že sonety nikto publikovať nechce. Môžeme len predpokladať, že ani Oscar nebol presvedčený, že stvoril ďalšie majstrovské dielo. Zrejme mu išlo len o rýchly spôsob, ako zarobiť nejaké peniaze. Wildova spolupráca s Dalhousiem Youngom sa skončila podobným spôsobom. Young sa spomínaného nápadu vzdal napriek faktu, že Wilde s pomocou Bosieho už napísal niekoľko veršov.

Oscar a Bosie si užívali spoločný život v Neapole. Keď mali peniaze, hodiny presedeli v miestnych kaviarňach, opalovali sa na pláži, chodili na koncerty a v dome bojovali s myšami. Spolu však neboli veľmi populárni medzi Angličanmi pôsobiacimi v Neapole. Z nejakého dôvodu sa ľudia stále vyhýbali Oscarovej spoločnosti. Kedykoľvek Bosie stretol nejakého známeho, alebo bol pozvaný na večierok či do divadla, otázka, či môže priviesť i Wilda, bola nevyhnutná. Jeden deň boli poctení návštevou. Zástupca britskej ambasády v Ríme prišiel Wilda varovať, že

spoločným bývaním s Lordom Douglasom si koleduje o škandál. Oscar mu vtedy odpovedal, že celá jeho existencia je škandálom. Kým Wildovi rodáci mali plné ústa námitok, Taliani, na druhej strane, nemohli byť k Wildovi a Bosiemu priateľskejší.

Napokon napriek všetkým prekážkam sa cesty Oscara a Bosieho rozišli. Lord Alfred to vo svojej autobiografii pomenoval presne. Jeho vysvetlenie bolo prosté. Vo veku dvadsiatich siedmich rokov už nebol tým navždy mladým a krásnym Dorianom Grayom. Jeho krása a čaro začali upadať. My osobne neveríme, že by toto mal byť ten dôvod. Oscarovo očarenie nemohlo zmiznúť len tak rýchlo. Príčina bola pravdepodobne jednoduchšia. Lord Alfred bol stále mladý a túžil po spoločenskom uznaní. Nálepka milenc Oscara Wilda ho už neuspokojovala.

Potom, čo sa životy Wilda a Douglasa rozdelili, nič nezostalo také ako dosiaľ. Oscar sa sem-tam snažil niečo napísať, ale nemohol sa sústrediť, a ľahko sa rozptýlil. Jeho úžasná schopnosť rozprávať mu ostala, no predovšetkým už len opakoval niečo povedané. Najhoršie na jeho živote po väzení bol pocit, že nikdy nevedel, či niekto jeho prítomnosť zoberie na vedomie, alebo nie. Pri jednej príležitosti rozhovoru s priateľom sa však priznal, že možnosť siahnuť si na život mu

nikdy na myseľ seriózne neprišla.

Oscar viedol pomerne nezaujímavý život. Príležitostne cestoval, stretával sa s priateľmi, dlhé hodiny vysedával v kaviarňach, no väzenský život mu odobral i ten zvyšok hanby, ktorú v sebe mal. Pretože odmietal ponuky na písanie, stále trpel nedostatkom peňazí. Jedno ráno v Paríži dokonca o peniaze požiadal opernú speváčku, ktorú kedysi stretol v Londýne. Nebol na to veľmi hrdý, ale jeho situácia bola kritická. Pobyt vo väzení ho ešte viac preslávil, no určite nie v pozitívnom zmysle slova. V Spojených štátoch amerických boli dokonca Oscarove fotky vyvesené po stenách na univerzitách. Študenti, najmä mladí muži, boli varovaní pred hrozbou, ktorú môže Wilde predstavovať. Jeden študent stretol Oscara v bare. Nevediac, o koho ide, sa pustili do rozhovoru. Keď sa konečne dozvedel, s kým to vlastne viedol dialóg, napísal o tom svojej matke. Ak však čakal obdiv, hlboko sa mýlil. Mama mu prikázala okamžite sa vrátiť domov.

Financie nepredstavovali to jediné, čo mal Oscar na mysli. Jeho zdravie ho takisto začalo zrádzať. Pravdou je, že tvrdá väzenská drina nezostala bez dôsledkov. Pre človeka, ktorý bol zvyknutý pracovať hlavou, predstavovala námaha problém. Najhoršie zo všetkého bolo, že sa na jeho ramenách, chrbte i hrudi začali objavovať červené škvrny. Dokonca ani doktori si neboli istí pôvodom choroby, no predpokladali, že môže ísť o syfilis. Jeho ucho na tom tiež nebolo veľmi dobre a Wilde sa potreboval podrobiť operácií. Vehementne tvrdil, že žiaden zákrok nepotrebuje (keďže si ho nemohol dovoliť), no lekári boli neoblomní. Nedali mu na výber. Odklad by celú situáciu mohol iba zhoršiť. Z celého stavu však vyplynulo aspoň jedno pozitívum. Kým sa zotavoval na lôžku, spoločnosť mu robili priatelia, ktorí mu krátili chvíle a zabávali ho.

Wilde bol presvedčený o tom, že neprežije storočie a len čo sa mu stav zlepšil, vyliezol z postele. Jeho prvé kroky smerovali do kaviarne, kde

si objednal absint. Vedel, že alkohol v momentálnej situácii pre neho predstavuje otravu, no v tejto fáze jeho života mu už na tom nezáležalo. Oscar bol tvrdohlavý a jeho doktori sa znepokojovali. Očividne odmietal ich nariadenia a jeho zdravotný stav sa nelepšil. Jedného dna si vypýtal noviny a pri ich čítaní zle vyslovil niektoré slovíčka. Jeho koniec sa pomaly zdal neodvratiteľný a naozaj, niekoľko dní nato, Wilde odišiel naveky. Pochovali ho v jednoduchej truhle, s obyčajným náhrobným kameňom.

Predchádzajúce strany nám odhalili posledné roky života Oscara Wilda. Vychádzali sme z predpokladu, že Wilde bol martýr svojho umenia. Ako sme sa už dozvedeli, martýr je človek, ktorý trpí pre svoju vieru, respektíve presvedčenie. Oscar bol potrestaný pre nevedomosť, homofóbiu spoločnosti a predsudky. Pobyt vo väzení podlomil jeho zdravie, zničil mu povesť i rodinu a po jeho návrate už nikdy nebol tým istým človekom. Mnohí ho odsudzovali, vyhýbali sa mu a z Oscara sa stal zlomený človek bez chuti písať. Zomrel chudobný a s vedomím, že spoločnosť sa mu nikdy neospravedlnila a že jeho meno nebolo očistené.

Sherlock

alebo keď sa zo Smauga a Bilba stanú detektívi

text: Andrej Špeťko

Niet pochyb, že najväčšie dielo Arthura Conana Doylea pozná asi každý. Prvá zmienka siaha až do roku 1887 a aj keď vzniklo v sérii deviatich kníh, príbehov týkajúcich sa Sherlocka Holmesa by ste narátali minimálne desaťkrát viac. Samozrejme, že každý veľký fenomén sa dostane do iných formátov, v čom nie je známy detektív výnimkou. Prvý (spomedzi úctyhodného počtu vyše 200 filmov) vznikol už v roku 1899.

Samostatná postava sa menila každým hercom, rovnako i prostredie a atmosféra sa diferencovala pod tlakom doby, v ktorej daný film alebo seriál vznikol. V dnešnej recenzii sa pozrieme na známu seriálovú podobu s jednoduchým, ale charizmatickým názvom Sherlock, ktorú vysielala stanica BBC od roku 2010.

V úlohe „moderného“ Sherlocka Holmesa sa predstavil Benedict Cumberbatch (Amazing Grace, Twelve Years a Slave, Hobbit) a ako John Watson mu asistuje Martin Freeman (Black Books, The Office, Hobbit). Okrem kvalitnej dvojice hercov nám autori pripravili ešte niekoľko príjemných zmien odporúčajúcich klasickému vnímaniu seriálového formátu.

Jedna séria pozostáva z troch 90-minútových epizód. I keď by sa mohlo zdať toto rozhodnutie skúpe na dlhodobejšie vyplňanie si času, má svoje opodstatnenie. Dáva priestor na neprerušovanú nadstavbu k finále každému dielu, ktoré nie je doslova vtlačené „nasilu“ do rýchleho tempa udalostí

a nezanecháva u diváka viac otázok ako odpovedí. Radikálne zníženie minútáže na priemerných 30 minút by rovnako spôsobilo priveľké „orezanie“ scenára, ktoré by len padlo na úkor spomínaného vývinu postáv alebo samotné riešenie prípadov. Pokojne môžeme povedať, že každý jeden diel by mohol fungovať ako samostatný film vo všetkých smeroch.

Aby dokázal diváka seriál udržať pred televíziou alebo monitorom až k záveru, je potrebný naozaj kvalitný scenár (ak ide o náročnejšieho diváka). Za tým stojí Mark Gatiss (v seriáli si zahral Mycrofta Holmesa), Steven Moffat (píše scenáre k seriálu Dr. Who) a Steve Thompson (rovnako sa podieľal na seriáli Dr. Who). Dokázali svojou prácou zvládnuť všetky podmienky dané poňatím seriálu v kombinácii s dlhou minútážou a konkurenčnou filmovou americkou sériou?

Určite áno. Nielenže každý jeden diel nenudí, drží diváka v napätí až k záveru. Nepoužíva v tomto prípade lacné postupy napríklad v podobe nelogických zvrátov. Naopak, svoje finále buduje každou jednou minútou, a to i v scénach, ktoré na prvý pohľad nemajú k príbehu čo povedať. Charaktery postáv nie sú napísané podľa zaužívaných šablón, ale na druhej strane sa držali literárne určenými hranicami, ktorých prekročenie by odporovalo predlohe. Holmes je stále trochu arogantný asociálny génius nepochopený okolím,

ktoré ale jeho pomoc potrebuje a Watson je vojenský veterán prinášajúci ľudskejší prístup. Ich spoločné spoznávanie sa je nenútené a vtipne napísané, priamo zasadzované do riešenia prípadov, ktorých je v jednej epizóde hneď niekoľko.

Moderné pojmánie prinieslo so sebou i prínos modernejších pomôcok. Jedným z najpoužívanejších technických vymožeností je samozrejme mobilný telefón, ktorý si popri lupe našiel u Sherlocka popredné miesto. Miesto si našli i sociálne siete, blogy a podobne. Ich využívanie nebije divákovi do očí ale pôsobia prirodzene. Toto prinieslo, samozrejme, i nové možnosti pre scenáristov a čerstvé podanie niektorých známejších prípadov z diel Arthura Conana Doylea.

Zmeny badať i v seriáli samotnom. Kým prvá séria je spracovaná klasickejším filmárskym prístupom bez zbytočného prikrášľovania, v druhej sa objavujú živšie prestrihy so známym „cool“ efektom, ktorým sa preslávili seriály, ako je CSI. Na rozdiel od západnejších amerických susedov poznajú vhodnú mieru ich využívania a nepôsobia rušivo alebo nepotápajú úroveň každého dielu. Taktiež sa presadili i silnejšie experimenty s kamerou, hra s atmosférou a profesionálnejšie ponímanie detailov. Toto zlepšovanie sa pozitívne odrazilo v celkovo skvele spracovanom celku. Ako silnejší argument by sme mohli uviesť konkrétne prvý diel druhej série *A Scandal in Belgravia*, ktorý je medzi fanúšikmi považovaný ako momentálne najlepší natočený diel. Toto je len niekoľko

pozitívnych vecí, ktoré robia zo Sherlocka výnimočný seriál.

Tvorcom vyšlo dosiaľ každé jedno rozhodnutie na výbornú. Od skvelého výberu hercov, ktorým charakteristické črty ich postáv padli ako uliate; novú atmosféru, ktorá znie mierne zvláštne, ale aj tak padla do univerza Sherlocka sviežo a pôsobí výnimočným dojmom; až po prelínanie niekoľkých prípadov naraz a to ešte navrch sa zoznamujeme s postavami a ich osobným životom v dokonalej súhre, ktorá pôsobí nerušivo a drží si svoje tempo bez zaváhání.

V tomto krátkom príspevku sme si načrtli iba niekoľko bodov, ktoré sa postarali o jedinečnú identitu. Tá nielen ustála medzi mnohými seriálmi rovnakého žánru, má ale jednu vec, na ktorú konkurencia zvykne zabudnúť alebo nemá dostatočne šikovných ľudí – scenár. Ak patríte k divákovi, ktorí hľadajú naozaj kvalitný zážitok, máte radi detektívky ako také a trochu viac voľného času, Sherlock je tá správna voľba pre vás, ktorú neobanujete.

WELCOME TO THE

EMPIRE!

AGUIDE OF THE MOST INTERESTING SMALLER CITIES ON THE UNITED STATES OF AMERICA

text: Lucia Matúšková

In this episode I will talk about the city with population about 400 in Michigan. You will find out why is asparagus special in this city, I will tell you something about an interesting story which was in the Michigan's television show, you will see a beautiful view of this city and much more... Welcome to the Empire!

Empire was first settled in the mid 1850's by John LaRue. Two shipwrecks could have contributed to the naming of the village. Until now there are still lots of shipwrecks in the Lake Michigan. The side-wheeler "Empire State" went around here in 1849 and the schooner "Empire" grounded here in 1865.

Empire is a small village of about 400 people, located on the Lake Michigan side of the Leelanau Peninsula in northwest Lower Michigan. It is home to the Headquarters for Sleeping Bear Dunes National Lakeshore. The sand and gravel bluffs on the Lake Michigan shore in Sleeping Bear Dunes National Lakeshore are 450 feet above the lake level providing outstanding views and sunsets. On a clear day, you can see South Manitou Island.

There are two annual celebrations: The Asparagus Festival and The Empire Winter Fest. The Asparagus Festival is this year in its 11th Year. This festival has started it primarily for two reasons. Firstly to promote locally grown foods and encourage local restaurants to utilize locally grown crops and secondly to lengthen the season for Empire's businesses, being a holiday destination very busy in July and August and finally they wanted to create a market outside that timeline.

During The Empire Winter Fest in February people can try to jump in a hole cut in the ice of South Bar Lake. In 2013 it turned into a run into Lake Michigan due to lack of safe ice. A total of 57 souls ran in and all lived to tell their story of just how cold it was.

In Empire there is also a Roen farm which has a long and colorful history. Andrew Roen Sr. moved to Empire in 1892 from Norway. Two of the Roen boys married and moved on, but the three bachelor brothers lived and worked on the farm until their mysterious deaths many years later.

The first to die was Severt Roen who disappeared one day in 1977 when he was 75 years old. Despite intense local interest and many organized searches, he was never found. Some people thought he was senile and just walked away. Others speculated that the other two brothers killed him and hid the body somewhere on the farm or in the basement. His body has never been found. He was declared dead eight years later. The two remaining brothers, Andrew and Benhart, also died under unusual circumstances (at home) in 1985 when they were 75 and 87 years old. The story was even carried on Michigan's Unsolved Mysteries television show.

EYE OPENER:

“What Defines You?”

text: Natália Alexandrová

Lizzie Velasquez is one of the **three** known people in the world who suffers from a rare condition - **she was born without adipose tissue** - which prevents her body from storing fat and accelerates with aging. In her whole life she has never weighed more than **64 pounds** (approx. 30 kg), and she was born without sight in her right eye. She must eat **every 15 minutes** to stay alive and when she gains just one pound, it feels like miracle. Despite suffering from the disorder she managed to become an inspiration for many people around the world and she is spreading and redefining positive image of what **really** means **to be beautiful**.

Her story began in high school, when someone posted a short video of her on YouTube, giving it really hideous title: “**The World’s Ugliest Woman**”. The comments that went along with millions of views were awful, and though her parents tried to persuade the unidentified user to take it down he refused because of its popularity.

First she wanted to fight back on some comments (especially when someone advised her to **kill herself** with shot in the head) but then she decided to deal with the pain in other way. She decided in that moment that she would not let these cyber bullies define her.

Instead of hiding, or feeling sorry for herself, with the support of her family, she found the strength to **channel the hatred into motivation** and to rise above the cruelty of people calling her a monster. She stood tall and became a really inspirational **motivation speaker**. Lizzie's attitude is very contagious; she sprinkles the bitter experiences of her life with a pinch of **charming humour**. She is telling people **how to take charge** of their life (like she did herself by **killing the negativity** with ambition and by defining herself on her own terms).

The biggest problem Lizzie is facing in public is that people passing by stop to stare at her, looking her up and down, like she was some animal in ZOO. Instead of watching them judge her, she wants to start addressing them, give them her card and tell them **"Maybe you should stop staring and start learning."**

During her speeches she asks people who come to listen: **"What defines you?"** She is talking about what it's like to be different and how she wouldn't let it define her. In her own words: **"Am I gonna let the people who called me a monster define me? No. I'm gonna let my goals and my success and my accomplishments be the things that define me, not my outer appearance."**

For many she is and should be an example of how unimportant are our issues and "values" in life - **exteriors**.

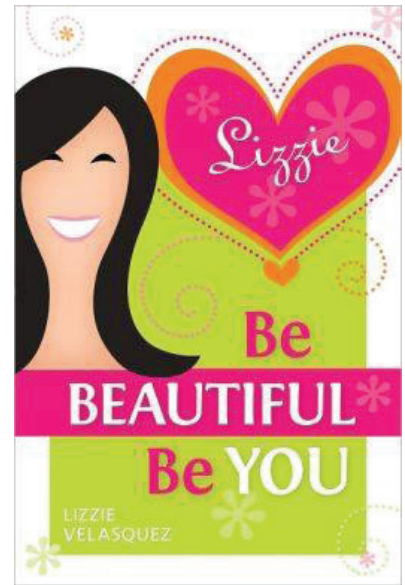
Be Beautiful, Be You

One of the things Lizzie wanted to accomplish in her life was **to write a book**, and she already did write two. With her first one, **"Be Beautiful, Be You"** she hopes to

help and encourage young adults struggling with self-image and self-esteem. The book offers readers a close-up look into Lizzie's journey to find beauty within and shares her message of staying true to oneself.

In a time when we are, unlike books, **judged by our cover** and many people change their appearance in order to feel accepted, she has accepted herself extraordinarily well.

Sources: www.huffingtonpost.com
www.aboutlizzie.com

http://phunutoaday.vn/upload_images/images/girl%205.jpg

© Laurentiu Garofeanu / Barcroft U

http://img2.imagesbn.com/p/9780764820793_p0_v1_s260x420.JPG

Budapešť

text: Sindy Straková

V apríli sme mali možnosť zúčastniť sa historickej exkurzie do Budapešti, ktorú organizovala katedra histórie. Exkurzia trvala tri dni, teda od 9. do 11. apríla. Účelom bolo oboznámenie sa s historickým centrom Budapešti a návšteva najväčších klenotov ukrývajúcich sa v tomto prekrásnom meste.

História mesta siaha až k roku 89, kedy s najväčšou pravdepodobnosťou prišli na územie dnešnej Budapešti rímske provincie a založili tu malú osadu s názvom Aquincum, ktorá slúžila na ochranu prechodu cez Dunaj. Postupným nárastom obyvateľstva sa z Aquincumu stalo hlavné mesto provincie Pannonia. Dodnes sa podarilo zachovať len časti tohto kedysi veľkolepého mesta. Niektoré časti sa nám podarilo navštíviť a na vlastné oči sa presvedčiť o majestátnosti stavieb. Množstvo zachovaných artefaktov či zrekonštruované časti mesta postavené na pôvodných základoch nám pomohli dotvoriť dobový obraz mesta. Ale nič nie je večné, zub času je neúprosný.

foto archív: Filip Schneider

Cez dnešné územie Budapešti prešlo mnoho etník. Rozpad rímskej ríše a sťahovanie národov zapríčinili zánik Aquincumu. Do Pannonie začali prenikať Huni, Ostrogóti, Longobardi, Avari, Starí Slovania. Na začiatku 10. stor. sa tu začali usídľovať Starí Maďari, ktorí tu zotrvali až dodnes. V tesnej blízkosti

Aquincumu si vybudovali mestečko Budín, ktoré sa nachádza na pravom brehu Dunaja. Postupom času sa Budín rozrástol a stal sa panovníckym sídlom.

Na ľavom brehu Dunaja sa samostatne rozvíjala Pešť. Prvý písomný záznam máme z roku 1148. V roku 1873 sa spojil Budín s Pešťou a vytvorili Budapešť.

foto archív: Filip Schneider

Rozvoj mesta v roku 1242 narušili mongolské vpády do Uhorska. Uhorský kráľ následne prikázal stavať po celej krajine pevné kamenné hrady. Jedna z takýchto silných pevností vyrástla na vysokom kopci južne od Budína, na dnešnom Hradnom vrchu. Budínsky hrad sa nachádza v južnej časti vrchu na nádvorí Clark Adám tér. Tieto stavby si prešli mnohými zmenami, no dotvárajú nádherný obraz panorámy mesta. Dnes v hrade sídli národná galéria, historické múzeum a národná knižnica. Pri návšteve nás komplex ohromil slojov karasov, a niet divu. Daný komplex je považovaný za jedno z najkrajších panovníckych sídiel na svete.

Dominantou mesta je Námestie hrdinov. Na námestí sa nachádza pamätník na počesť príchodu Maďarov do karpatskej kotliny. Na polkruhovej podstave môžeme vidieť všetky významné osobnosti maďarského národa. Celé námestie je obrovské a nachádzajú sa

na ňom viaceré významné stavby. Napríklad Múzeum výtvarného umenia sa nachádza na Námestí hrdinov oproti Palácu umenia. V múzeu sa nachádzajú historicky cenné zbierky od egyptského umenia až po umenie dvadsiateho storočia. Sú tam uložené všetky významné diela zakúpené maďarským národom.

No a aká exkurzia by to bola, keby sme ne navštívili budovu Maďarského parlamentu, ktorá je považovaná za jednu z najväčších budov Európy.

Počas exkurzie sme navštívili mnoho významných miest a budov. Mohli sme sa na vlastné oči presvedčiť, ako žili naši predkovia a oboznámiť sa s pohľadom našich susedov na dané historické udalosti.

Snažila som sa vám priblížiť aspoň tie najvýznamnejšie miesta, ktoré sme navštívili. Tak dúfam, že vás to oslovilo a pri ďalšej exkurzii sa uvidíme.

foto archív: Filip Schneider

foto archív: Filip Schneider

N e m e c k o F r a n c ú z s k o

text: Veronika Žáková

V nasledujúcom článku by som vám rada povedala pár slov ku dvom európskym krajinám, Nemecku a Francúzsku, v ktorých som mala tú česť nejakú tú chvíľku pobudnúť.

Sprechen Sie Deutsch?

Nemecko, úžasná príroda, úplne iná mentalita, neskutočne krásna krajina. Nemecko je národ koní. Takmer každý Nemec vlastní koňa, a preto možnosti na prechádzku na koni či na túru alebo cykloturistiku sú naozaj široké. Strávila som v Nemecku mesiac, hlavne v prostredí dedinky Ratzenried, nad ktorou sa nachádzal kaštieľ. Mala som úžasnú náhradnú rodinu, ktorá mi ukázala aspoň časť južného Nemecka. Najskôr som sa bála, ako ma prijmú, ale všetci boli veľmi priateľskí, dokonca aj predavačky a predavači, ktorí ma nepoznali. Netrvalo dlho a naučili ma používať ich „Schwabisch dialekt“. Väčšina nemeckých rodín je zvyknutá na polotovary, proste jedlá, ktoré sa dajú rýchlo uvariť, aj keď na pivo a klobásky si potrpia. A piť skutočne nevedia, zložia sa po troch pivách, dokonca aj chlapi.

Všimla som, že nemecké rodiny sa snažia držať spolu a podporujú jeden druhého. Veľmi im záleží na rodine. Aj keď niektorí rodičia deti až prehnane rozmaznávajú. Rodičia sa snažia starať o svoje deti najlepšie, ako môžu. Karin, matka troch detí, u ktorej som bývala, svojho syna vozila pravidelne ku špecialistovi, pretože vždy, keď mal ísť do školy, ho bolelo brucho. Naobed prišla z práce domov na hodinu, aby nám navarila, a vždy sa snažila vymyslieť svojmu najmladšiemu synovi nejakú voľnočasovú aktivitu, keďže starší bratia už mali svoje vlastné bývania a prácu. V nemeckej škole dokonca nemáte stupnicu hodnotenia od 1 ako najlepšej známky po 5 ako tej najhoršej, ale po 6. Na cudzí jazyk veľmi nedbajú, ale sem tam narazíte na staršie ročníky, ktoré vedia aj čoto po česky.

Foto archív: Veronika Žáková

Je krásne, že aj na dedine je čisto, nikde žiaden odpad, okolo vás je neskutočne krásna príroda, sem-tam uvidíte na dedine aj kozy šplhať sa po stromoch. Nie je zriedkavosťou, že na dedine takmer pred každým domom uvidíte zaparkované Audi TT alebo BMW X1 alebo X4 a sem-tam aj nejaký ten Mercedes. Dokonca si auto môžete nechať pootvárané, nestrážené a vykladať nákup a nosiť ho do domu. Okoloidúci tu nemajú potrebu niečo vám ukradnúť.

Pochváliť však musím aj nemecké porcie v reštauráciách. Také obrovské rezne vám na Slovensku nikto nenaklepe. Dva rezne spojené na sebe dohromady vážiace 300 g plus príloha a obloha vážiaca pol kila. Pre mňa, krehkú ženu, to vystačilo na dva dni. Ale pizzu robiť nevedia. Taktiež nepoznajú rožky a z bieleho pečiva veľa výrobkov nerobia.

Výhodou nemeckých diaľnic, ako iste viete, je neobmedzená rýchlosť. Môžete si zapnúť tempomat na 140, dať si ruky za hlavu a z rádia počúvať, kde všade sa vyskytuje kolóna a koľko kilometrov je dlhá.

Z tejto krajiny vyžaruje neskutočný pokoj. Ani v mestách akoby nebol žiadny zhon a nikto po vás nezazeral, ani vás nevyhodil, aj keď

ste nakráčali bosý do predajne s DVD-čkami, alebo sa oblečený kúpali v Bodensee. Celý Lindau som prešla len so žabkami v rukách a nohy mi ostali čisté.

Parlez-vous français?

Každá žena určite raz zatúžila po romantickom víkende v Paríži. Ja som síce romantický víkend nemala, ale mala som tú časť stráviť vo Francúzsku takmer mesiac a spoznať tak jeho kultúru. Navštívili sme povinne Louvre, Eiffelovu vežu, Versailles, katedrálu Notre Dame, baziliku Sacré Coeur, latinskú štvrť, prešli sme sa po najznámejšej ulici Paríža Champs-Élysées. V celom Francúzsku okrem francúzskych áut uvidíte veľké množstvo motoriek a motocyklov, pretože s motorkou sa dostanete všade oveľa rýchlejšie, a hlavne nemusíte trčať v kolóne. Semaforey sú však trochu mäťúce. Ak stojíte na červenej, hneď naskočí zelená, nie oranžová, tá zasvieti iba keď prejdete na červenú. Mobilné radary alebo kontroly na cestách nestretnete, všade sú kamery, a ak prekročíte rýchlosť alebo spravíte iný priestupok, kamera si vás len odfoťí. Pokuta vám príde poštou. Aj napriek

tomu je šoférske umenie Francúzov trochu chaotické a celý rok jazdia na letných gumách, hlavne na severe. Potom to tak aj vyzerá. Hromadná zrážka aj štyridsiatich áut v zime, z ktorých ani jedno nemá zimné gumeny alebo reťaze nie je ničím výnimočným. Jedno sa im však musí nechať. Ihneď, ako začne padať sneh, odhrňáče už jazdia po cestách, aj keď ich „zima prekvapí“.

Najkrajší je Paríž v zime. Jednoznačne odporúčam každému prejsť sa hlavne po Champs-Élysées, kde je po celej ulici množstvo stánkov so všetkým možným tovarom a okolo vás je nádherná výzdoba. V jednej časti ulice vám nad hlavami lieta, aj keď mechanický, Santa Klaus aj so sobmi.

Najviac mi však prirástlo k srdcu prímorské mestečko San Malo. Pri odlive sa môžete prejsť na ostrov Grand Bé, kde istý čas žil spisovateľ Chateaubriand, alebo k malému výbežku na severe, kde sa nachádza ohromná pevnosť Fort National. San Malo je obohané hradbami, ktoré sú dlhé 1800 metrov. V samotnom meste sa môžete prejsť úzkymi uličkami a vybrať si ktorúkoľvek reštauráciu, jedlo je skutočne perfektné. Pred každou reštauráciou vo Francúzsku stojí

tabuľa s jedálnym lístkom a cenami. Môžete si vybrať, či do nej pôjdete aj bez toho, aby ste vošli dnu a zažili ten trápny moment, že vám nevyhovuje jedlo alebo ceny.

Na záver pridám už len pár postrehov. V akejkolvek dennej či nočnej hodine zoženiete hocikde čerstvú bagetu. Pštosia paštéta, francúzske dezerty a zákusky sú tiež mimo-

riadne chutné. Francúzom prekáža, ak neviete po francúzsky, je to hrdý národ. Ak s nimi budete komunikovať po anglicky, budú sa tak k vám aj tak správať. Po nemecky to ani neskúšajte, tieto dva národy sa nemajú veľmi v láske. Ak náhodou prechladnete a pôjdete si do lekárne vypýtať niečo na hrdlo, dajú vám pastilky. To je totiž jediné, čo na bolesť alebo zápal hrdla používajú, nepoznajú sirup od kašľu. Pri bazilike Sacré Coeur si dávajte veľký pozor na každého chlapa, ktorý vám bude chcieť niečo uviazať na ruku. Ak to spraví, tak vás proste unesú a bohviečo s vami spravia. Nežartujem, tí chlapi sú fakt nebezpeční.

Na druhej strane, je úžasné, že je všade čisto, hlavne v Paríži. Snažia sa svoje mestá udržiavať v čistote. Je príjemné posedieť si na hocijakom kúsku trávniku alebo aj na obrubníku pri ceste bez toho, aby vás niekto vyhánal. Francúzsko bolo pre mňa určite zaujímavá krajina. Na ulici stretnete všetko možné. A nielen na ulici. Aj v hoteloch. Sieť hotelov F1 je skutočne bohatá na rôzne zážitky. Nemáte problém stretnúť Poliakov, ktorí by si s vami radi vypili slivovicu, a nepanikárite, ak sa vám náhodou vypne svetlo práve vtedy, keď sa sprchujete. Zároveň sa rozsvieti svetlo vonku, ktoré signalizuje, že kúpeľňa je voľná.

O týchto dvoch krajinách by sa dalo písať skutočne na mnoho strán. Odporúčam však radšej každému aspoň na chvíľu navštíviť ich a zažiť všetko na vlastnej koži.

Chorvátčina v kocke

text: Klaudia Kovalovská

Krajina s kamienkovými plážami a ježkami, miesto, kde sa natáčal Winnetou, dovolenková Makarska, bývala Juhoslávia, pre pravidelnejších dovolenkárov zagrebački odrezak... Tieto a mnohé iné heslá sa nám vybavajú pri Chorvátsku. Podľa prieskumu ide o najnavštevovanejšiu zahraničnú destináciu Slovákami. Bodaj by nie- autom je tam človek za pár hodín cesty, ubytovať sa môže cez autokemping až po komfortný hotel a cenovo nám neurobí takáto dovolenka enormnú diery do peňaženky. Najväčším lákadlom pre turistov je dozaista more, ktoré Slovensku chýba.

Pri relaxovaní počas dovolenky sa však musíme nejakým spôsobom dohovoriť s domácimi. Spoliehať sa na „vrodený“ inštinkt, že ako slovenskí Slovania porozumieme tým chorvátskym alebo dorozumievame mimikou veľmi nestačí. Riešenie problému, objednanie jedla v reštaurácii, priateľenie sa s Chorvátmi a iné prípady si vyžadujú širšiu slovnú zásobu. Pre lepšiu komunikáciu existujú dva spôsoby- prvý je rozhovor v angličtine a druhý vám prinášam v nasledujúcich riadkoch. Je v nich zhrnutá základná chorvátska zásoba a frázy, ktoré sa vám môžu zísť v bežných situáciách.

Pár poznámok na záver: Chorváti vyslovujú všetko tvrdo, berte si príklad od Západoslávov. Nepovedia „deveť a študent“ ale „devet a student“. Ak v lete navštívite túto krajinu, nezabudnite na pravý chorvátsky suvení- kravatu!

Oslovenie

Dobré ráno- Dobro jutro.

Dobrý deň- Dobar dan.

Dobry večer- Dobra večer.

Ahoj- Bog.

Teší ma- Drago mi je.

Predstavenie

Volám sa Petra a som zo Slovenska.- Zovem se Petra i ja sam iz Slovačke.

Ako sa voláš?- Kako se zoveš?

Pomenovanie príslušníkov rodiny

Mama, otec, brat, syn, dcéra, sestra, babka, dedko- Mama, tata, sin, brat, kćerka sestra, baka, djed

Priateľ, priateľka, mladík, dievčina- Priatelj, priateljica, mladić, djevojka

www.flickr.com/photos/34863084@N03/10067493035/>suresh_krishna via Compfight cc

Ubytovanie

Jednoposteľová izba, dvojposteľová izba- jednokrevetna soba, dvokrevetna soba
Batožina, kufor- prtljaga, kofer
Máme rezerváciu. -Mi imamo rezervaciju.
Plná penzia, polpenzia- Puni pansion, polupansion
Apartmán, hotel, penzión, byt- Apartman, hotel, pension, stan
Raňajky, obed, večera- doručak, ručak, večera

Cestovanie

Lietadlo, auto, autobus, električka- avion, auto, autobus, tramvaj
Mesto, dedina- grad, selo
Kopce, rieky, jazerá, národné parky, pohoria, ostrovy, more- brda, rijeke, jezera, nacionalne parkove, planie, otoke, more

Slovesá

Želám si- Želim si.
Ja mám. Mám ja?- Ja imam. Imam li ja?
Mám rád. Mám rád?- Ja volim. Volim li ja?
Musím, nemusím- Ja moram, ja ne moram.
Potrebujem, nepotrebujem- Ja trebam, Ja ne trebam.
My chceme. Vy chcete.- Mi hocemo.
Prosím si- Molim si
Nech sa páči- Izvolite

Miesta

Reštaurácia, múzeum, divadlo, kaviareň, výstava, výlet, les, stretnutie, diskotéka- restoran, muzej, kazalište, kafič, izložba, izlet, šum, sastanak, disco
Ideme do reštaurácie/na výlet/na prechádzku. - Idemo u restoran/na izlet/u šetnju.
Prosím vás, kde je Záhreb?- Molim vas, gdje je Zagreb?

Farby

červená, modrá, žltá, oranžová, zelená, fialová, hnedá, biela, čierna- crvena, plava, žuta, narančasta, zelena, ljubičasta, smeđža, bijela, crna

Číslovky

jeden, dva, tri štyri, päť, šesť, sedem, osem, deväť, desať, jedenásť, dvadsať, dvadsaťjeden- jedan, dva, tri, četiri, pet, šest, sedam, osam, devet, deset, jedanaest, dvadeset, dvadeset jedan

Dni v týždni

Pondelok, utorok, streda, štvrtok, piatok, sobota, nedeľa- Ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota, nedjelja

Jedlo a pitie

Pijem, jem.- Ja pijem, Ja jedem.
Káva, džús, čaj, pivo, mlieko- Kava, sok, čaj, pivo, mlijeko
Štiplavý, sladký, horký, kyslý, slaný- Ljut, sladak, gorak, kiseo, slan
Tanier, vidlička, lyžica, nožík, šálka, servítka- Tanjur, vilica, žlica, nož, šalica, salveta
Cibuľa, kapusta, zemiak, hrášok, uhorka, mrkva, karfiol, paradajka- Luk, kupus, krumpir, grašak, krastavec, mrkva, cvijetača, rajčica
Jablko, červený melón, žltý melón, banán, hrozno, jahoda, hruška, citrón, čerešňa- Jabuko, lubenica, dinja, banan, groždže, jagoda, kruška, limun, trešnja
Dusená zelenina, pečené zemiaky, cestoviny, ryža- pirjano povrće, prženi krumpir, tjestenina, riža
Polievka, zmrzlina, mäso, vyprážený syr, rezeň, palacinky, kačica- Juha, sladoled, meso, pohani sir, odrezak, patka

Oblečenie

Topánky, tričko, slnečné okuliare, šaty, sukňa, nohavice, bunda, šľapky, čiapka, klobúk, košeľa, taška- Cipele, majica, sunčane naočale, haljina, suknja, hlače, jakna, nati-kače, kapa, šešir, košulja, torba
Koľko stoja?- Koliko koštaju?
Nohavice sú pritesné/priúzke/prikrátke/pridlhé.-
Hlače su pretijesne/preuzke/prekratke/predugačke.

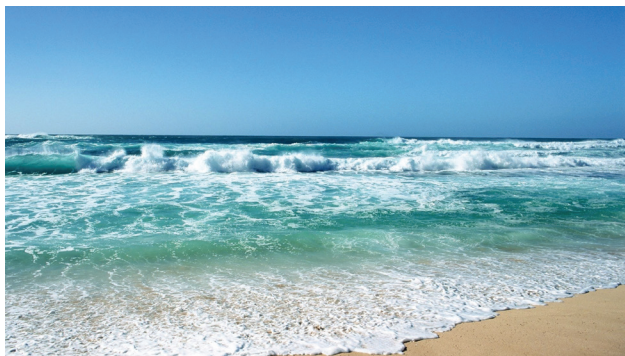
Najprv práca, potom pláca a nakoniec funny sunny days....

text: Mgr. Petra Raffayová

Článok je venovaný predovšetkým brigádnickej činnosti v zahraničí. Ponúkam niekoľko zaujímavých faktov o lukratívnych pracovných pozíciách v iných krajinách, prezradím ktoré pracovné miesta sú najviac ohodnotené a čo by vám nemalo ujsť pri čítaní pracovnej dohody o vykonaní práce. Ponúknem vám zopár (podľa mňa) zaujímavých tipov na prácu v cudzine a na záver uvediem aj pár slov o brigáde na Slovensku. Prajem pekné čítanie a hľadaniu práci ZDAR!!

Leto je za rohom a s ním sú často spojené aj študentské letné brigády. V súčasnej dobe, keď je svet studnicou neobmedzených možností, chodia študenti za brigádou alebo aj za trvalejšou prácou najradšej do zahraničia. Väčšiu výhodu majú tí študenti, ktorí aktuálne maturujú alebo majú predčasne ukončený semester na vysokej škole. Realita je taká, že sa zvykne maturovať skôr ako sa končieva bežný školský rok (maturity prebiehajú už v máji) a čerstvý absolvent má tak dostatok času zaliežť doma do izby a hľadať lukratívne pracovné pozície na internete. Podobne je to aj s vysokoškolskými študentmi, ktorí boli šikovnejší ako ostatní a majú už ukončený letný semester. Pretože práve v mesiacoch máj a jún sa naplno otvára letná sezóna v prímorských oblastiach a cestovný ruch v mestách výrazne oživa.

http://www.gdfeon.com/download/sea_beach_waves_summer_sand_sky/317829/1920x1080

Najlepšie platené pozície v zahraničí

Ak patríte do tej skupiny ľudí, ktorí zatiaľ nemali to šťastie skončiť školu skôr a zabezpečiť si brigádu, nezúfajte. Z viacerých skúseností viem, že sa môžete ľahšie zamestnať v druhej polovici prázdnin, konkrétne v mesiacoch august a september. Keďže väčšina študentov si v posledných mesiacoch prázdnin

nin míňa svoje čerstvo zarobené peniaze na dovolenkách a letných „žúroch“, je viacero pozícií už opäť voľných, a tak je ľahšie si nájsť dobrú prácu. Preto tí „oneskorenci“, ktorí si brigádu hľadajú až v poslednom možnom termíne sú často krát vo výhode a môžu do práce nastúpiť v priebehu niekoľkých dní, niekedy aj hneď na druhý deň. Podľa pracovných ponúk zverejnených na internete v uplynulých rokoch sa vytvoril istý rebríček najlukratívnejších a najobľúbenejších „jobs“ v zahraničí. **Medzi najlepšie platené pozície patria: animátor voľného času, au-pair, barman/čajašník, chyžná, palubný personál pre výletné lode, a tiež pracovné sily ako zberači citrusových plodov alebo baliči a skladníci vo fabrikách.** Najviac študentov sa zamestnáva na poste čajašník či au-pair.

Spôsoby hľadania práce

A ako si vlastne študenti hľadajú prácu? Mladí ľudia reagujú na lákavé ponuky práce, ktoré sú uverejnené formou rôznych inzerátov v novinách, časopisoch, na zastávkach verejnej dopravy, ale najmä **na internetových portáloch.** V uplynulých rokoch sa vytvorilo viacero agentúr slúžiacich pre pomoc a poradenstvo študentom pri hľadaní trvalejšieho zamestnania alebo krátkodobej brigády. Každá agentúra musí mať vlastnú platnú licenciu, pričom je potrebné si túto skutočnosť overiť predtým, ako sa niekto z nich zveríte do rúk. **Výhodou personálnych agentúr je, že majú oveľa väčšie možnosti nájsť študentom vhodnú prácu vďaka dobrým kontaktom s nadnárodnými spoločnosťami.** Agentúry majú vytvorené vlastné databázy s osobnými údajmi stu-

denta, ktoré zasielajú spoločnostiam práve hľadajúcim nových stálych zamestnancov či dočasných brigádnikov. Niektoré agentúry zabezpečujú aj dlhodobé pracovné pobyty v Európe, USA, v Kanade alebo na Novom Zélande. Prehľad niekoľkých zaujímavých študentských agentúr aj s ich webovými adresami ponúkam v závere článku.

Považujem za dôležité upozorniť na fakt, že aj v prípade hľadania si krátkodobého zamestnania je potrebné byť obozretným. Ako hovorí staré známe príslovie: „Nie je všetko zlato, čo sa blyští.“ Polícia stále varuje, že za nevinným inzerátom, ktorý ponúka prácu čašníčky, animátorky, upratovačky alebo modelky sa často krát ukrývajú sexuálne alebo erotické služby. Preto chcem varovať obzvlášť dievčatá a mladé ženy. Budte pozorné!!! Radšej si všetko dopredu preverte, pretože v niektorých prípadoch sa môže stať, že sa už nevrátite naspäť domov.

Náležitosti, ktoré majú dohody obsahovať sú...

V tejto súvislosti predkladám aj niekoľko rád, ktoré sa týkajú dohôd uzavretých medzi zamestnávateľom a zamestnancom. Je dôležité, aby ste si dohodu o vykonávaní činnosti aj tri krát pozorne prečítali, aby sa vám nestalo, že na konci odpracovaného mesiaca nedostanete žiadnu odmenu. Dohodu uzatvorte písomne v dvoch identických origináloch. Čo má dohoda reálne obsahovať radil už v minulosti Viliam Kukumberg z oddelenia právnych služieb a informatiky Národného inšpektorátu práce.

1. Dohoda o vykonaní práce:

- vymedzená pracovná úloha
- dohodnutá odmena za jej vykonanie
- čas, v ktorom sa má pracovná úloha vykonať
- rozsah práce, ak jej rozsah nevyplýva priamo z vymedzenia pracovnej úlohy

2. Dohoda o brigádnickej práci študentov:

- dohodnutá práca (vymedzenie)
- dohodnutá odmena za vykonanú prácu
- dohodnutý rozsah pracovného času a obdobie, na ktoré sa dohoda uzatvára

3. Dohoda o pracovnej činnosti:

- dohodnutá práca (vymedzenie)
- dohodnutá odmena za vykonanú prácu
- dohodnutý rozsah pracovného času a obdobie, na ktoré sa dohoda uzatvára

A ešte rady, ktoré by ste si mali vziať k srdcu pred tým ako vycestujete...

- pred cestou do zahraničia si na webovej stránke Ministerstva zahraničných vecí SR zistíte presný kontakt a adresu veľvyslanectva SR v krajine, do ktorej cestujete;
- vybavte si medzinárodnú platobnú kartu alebo cestovné šeky;
- nikomu za žiadnych okolností nedávajte svoj cestovný doklad (samozrejme okrem pohraničnej stráže a polície). V prípade, ak cestovný doklad stratíte alebo vám bol odcudzený, okamžite to nahláste na políciu a kontaktujte slovenské veľvyslanectvo, ktoré Vám vydá náhradný cestovný doklad;
- nezabúdajte, že v krajine môžu platiť zákony, ktoré pre občanov SR nemusia byť samozrejmosťou;
- v prípade, ak sa dostanete do núdzovej situácie, bežte tam, kde sú ľudia, na verejné miesto (úradná inštitúcia, knižnica, pošta, lekáreň);

Jazyk je výhodou...

Pokiaľ sa chystáte pracovať v zahraničí je pravdepodobné, že by ste mali ovládať aspoň jeden cudzí jazyk, zväčša je ním **anglický jazyk** alebo potom jazyk krajiny, do ktorej sa chystáte vstúpiť. Pravdou je, že jazyk nie vždy je podmienkou pri vstupe do pracovného pomeru, niektoré spoločnosti dokonca zabezpečujú aj prípravné kurzy, ale ako ho ovládáte, budete určite vo výhode. Najväčší záujem zo strany zahraničných part-

nerov je práve o brigádnikov ovládajúcich cudzí jazyk na komunikatívnej úrovni. V nasledujúcej časti som sa rozhodla uviesť niekoľko zaujímavých tipov na prácu v zahraničí, ktoré som našla pri brázdení webových portálov. Ponuky berte s rezervou, nepropagujem žiadne konkrétne spoločnosti, ale uvádzam vzory ponúk, ktoré som zovšeobecnila, zaokrúhlila a prispôbila podľa možnosti čo najpresnejšie.

Práca animátor-a/ky:

Tento typ práce je vhodný pre veselšie povahy, ktoré sa nehanbia a vedia sa aj dobre zabaviť. Mali by byť športovo zdatnejší. **Práca animátora sa začína ráno a končí často až neskoro v noci**, kedy si spolu s ostatnými animátormi pripravujú vyčerpávajúci program na ďalší deň. V dopoludňajších hodinách sa animátor venuje najmä deťom, pre ktoré pripravuje rôzne súťaže, výlety či iné aktivity. Večer zase spolu s ostatnými animátormi pripravuje večerný program pre dospelých hotelových hostí ako napr. divadlo, kabaret. Práca je takmer vždy spojená s ubytovaním a stravou. Vyžaduje sa dobrá znalosť anglického a pokiaľ je to možné, aj lokálneho jazyka.

Ponúkaný plat: od 750 do 1350 EUR netto mesačne + zvyčajne bonus na letenku pre skúsených animátorov

Práca opatrovatelky/ au-pair:

Táto pozícia je zvyčajne vhodná iba pre ženy. V niektorých prípadoch opatrovatelka býva priamo v rodine, poprípade veľmi blízko nej. Strava býva taktiež zabezpečená. Je vítané, ak má kladný vzťah k deťom, slušné vystupovanie a prísny postoj. Veľkou výhodou je dobrá znalosť cudzieho jazyka.

Ponúkaný plat: od 1500 do 2000 EUR brutto mesačne

Práca čašníka/barmana:

Je výhodné pre tento typ práce, ak ste absolventom hotelovej školy alebo máte výučný list

na čašníka. Samozrejme, tak ako všade, ak ste naozaj šikovný a máte prax, dá sa to aj bez výučného listu. Je treba mať na zreteli, že čašníci a barmani robia v rôznych časoch, v závislosti od ponúkaných služieb hotela/reštaurácie/baru. Ak si budete vyberať prácu na pozícii čašníka vyberajte si radšej takú ponuku, v ktorej budete môcť brať tringelty, ktoré často tvoria podstatnú väčšinu vášho príjmu. Napríklad v USA sú čašníci platený predovšetkým z tringeltov, ktoré tvoria 15% a viac ich platu. Nástupné fixné platy tam majú naozaj mizivé.

Ponúkaný plat: v priemere od 1500 do 2000 EUR aj s tringeltami

Pokojná práca chyžnej:

Práca je vhodná pre študentku v zahraničí. Keď si položíme na váhu tri položky ako stres-výplata-zodpovednosť, všetky tri sú celkom v harmónii. Táto práca je stvorená pre každú mladú ženu, ktorá, povedzme si úprimne, nepatrí medzi lenivé a neštíti sa upratať po cudzích ľuďoch záchod či kúpeľňu. **Zaujímavosťou je, že študentky nemusia výborne ovládať cudzí jazyk, stačí, ak poznajú aspoň základy.**

Ponúkaný plat: 800 do 1300 EUR netto mesačne

Palubný personál pre výletné lode:

Veľa mladých ľudí sníva o námornej plavbe, ale iba niekoľko z nich vkročí na palubu luxusnej námornej lodi, napriek tomu, že príležitostí stále pribúda. Práca na výletnej lodi je lákavá možnosť ako si obohatiť svoje pracovné skúsenosti a zároveň navštevovať a spoznávať rôzne krajiny. Je nutné sa však pripraviť, že práca je psychicky náročná, je nutné odolávať stresovým situáciám, keďže non-stop robíte s ľuďmi a robí sa 7 dní v týždni. V ponuke sú pracovné pozície v oblasti hotelierstva a gastronómie na luxusných riečnych, námorných a zaoceánskych výletných lodiach plaviacich sa v Európe, Stredomorí,

Karibiku a iných zaujímavých destináciách. Zvyknú hľadať napr.: masérku, kaderníka, pedikérku, osobného trénera, beauty terapeutku, ale aj upratovačky, kuchárov, hotela manažérov alebo sprievodcov.

Ponúkaný plat: od 1000 do 1200 EUR brutto mesačne (hotel manager, sprievodca a šéfkuchár sa môže platovo posunúť až do výšky 3500 EUR mesačne)

Pracovník/čka na zber citrusov a iných plodín:

Tento druh práce má na jednej strane veľké výhody a na druhej strane aj veľké nevýhody. Uchádzač o prácu musí byť zvyknutý na manuálnu prácu! Práca je vhodná aj pre ženy i mužov, avšak často krát uprednostňujú mužov. **Nie je tu nutná znalosť žiadneho cudzieho jazyka.** Avšak pracovník je nútený pracovať vonku (aj v daždi alebo pod páliacim slnkom) takmer celý deň. Jedná sa väčšinou o zber citrusov, hrozna, jablák, cibule a ďalších plodín na farme. Práca býva na dlhšie, ale aj na krátke časové obdobie.

Ponúkaný plat: od 1000 do 1500 EUR brutto mesačne

<http://profit.etrend.sk/moje-peniaze/letne-brigady-dobrodruzstvo-aj-peniaze-2.html>

V duchu hesla „Študuj a pracuj“

Pre študentov, ktorí by sa chceli v zahraničí popri práci zároveň aj vzdelávať je v ponuke aj takáto možnosť. **GERMAN STUDY CENTER** ponúka kombináciu práce a štúdia nemeckého jazyka v Ludwigshafenu nad Rynem (Nemecko). Prijatí uchádzači budú vykonávať typické brigádnické práce ako obsluha v kaviarňach alebo reštauráciách, upratovacie práce a i. Uchádzačov ku kombinovanému programu „Pracuj a Študuj“ prijímajú každý mesiac po celý rok. Viac informácií môžete získať na adrese: www.germanstudycenter.de

Aj Slovensko ponúka niekoľko možností...

Na záver by som nechcela obísť ani brigády na Slovensku. Tí študenti, ktorí nemajú záujem ísť pracovať do zahraničia z osobných alebo iných dôvodov, majú možnosť sa zamestnať aj u nás, v rodnej zemi. Je potrebné však zdôrazniť, že **študent pracujúci na Slovensku nemôže očakávať zárobky v takej výške ako sú nastavené v zahraničí.** Priemerná mzda študenta-brigádnika je 3-4 €/hod. Najviac obsadzovanými pozíciami sú v súčasnosti napr. **call centrá**, ktoré predstavujú istotu v každej ročnej dobe a stabilne ponúkajú desiatky voľných pracovných miest. Cez telefón denne oslovujete zákazníkov firiem, zapájate ľudí do rôznych prieskumov či ankiety alebo predávate rozličné produkty. Kladným momentom práce v call centre je flexibilná pracovná doba a slušnejšie platové ohodnotenie, ktoré sa môže navýšiť o odmeny za uzatvorené zmluvy so zákazníkmi. Na druhú stranu, práca v call centre má aj svoje veľké nevýhody. Jednou z nich je psychická náročnosť práce, pretože jej vykonávanie vyžaduje naozaj pevné nervy. Pripomeňte si, ako väčšina z nás odpovedá anketárom a marketingovým pracovníkom

do telefónu. Preto si dovoľím tvrdiť, že táto práca nie je vôbec nadhodnotená.

Ďalšou frekventovanou pozíciou sú **hostesky a promotéri**. Pre mnohé študentky je práca hostesky naozaj atraktívnou brigádou. Na každej výstave, v každom obchodnom dome či na každej spoločenskej udalosti môžete vidieť pekné a usmievavé dievčatá v elegantnom kostýme alebo uniforme ako vám ponúkajú najrôznejšie produkty a služby. Pri tomto druhu brigády je však potrebné brať do úvahy, že by ste mali radi komunikovať s ľuďmi, a tiež disponovať príjemným vzhľadom a vystupovaním. Zväčša sa však nejedná o prácu na dlhšie obdobie, ale len o nárazové akcie na určitý deň alebo víkend. A v neposlednom rade môžeme do tejto do

<http://www.studentpoint.cz/331-kariera/10216-jake-to-je-pracovat-v-call-centru/#:U2DsqWxweUk>

skupiny zaradiť aj brigády v táboroch. **Letné tábory** každoročne dokážu zamestnať stovky ľudí na najrôznejších pozíciách. Máte viacero možností. Môžete pripravovať program pre deti alebo pomáhať v táborovej kuchyni či dohliadať na osadenstvo ako zdravotník a i. Zárobky na takýchto pozíciách vás síce neohúria a nevytrhnú z biedy, ale na druhej strane máte vždy zaručené ubytovanie a stravu. Stihnete si tu užiť množstvo zábavy a spoznať nových ľudí. Dôležitý je kladný prístup k deťom.

V tomto momente mi už neostáva nič iné, len zaželať vám pekné a úspešné leto. Užite si ho plnými dúškami, nikam sa zbytočne neponáhľajte!!! Veď ako sa u nás hovorí: „Robota nie je zajac, tá vám určite neutečie...”

Slúbené linky na agentúry:

Student agency

<http://www.studentagency.sk/index.html>

ano, Bratislava

www.ano.sk

Bakalari, Bratislava

www.bakalari.sk

Career International (CI), Košice

www.pracavusa.com

C&M Language Services, Piešťany

www.cmlanguages.sk

CKM 2000 Travel, Bratislava, Nitra, Banská Bystrica, Košice

www.ckm.sk

Agentúra Pro-Staff, Bratislava

www.prostaff.sk

Agentúra Speak English, Bratislava

www.speakenglish.sk

MÚZIKÁ

text:

Marián Radošovský

Zdravím priaznivcov dobrej hudby.

Keď som si spätne čítal svoju rubriku v predošlých číslach, zistil som, že mi doteraz stále niečo chýba. Písal som o skupinách, s ktorými som zažil rôzne zážitky, o interpretoch, ktorých definujú rôzne zaujímavosti. No pri tom všetkom som zabudol na jeden zásadný fakt, že hudba je predovšetkým zábava.

Do dnešného čísla som sa teda rozhodol pre kapelu, s ktorou je o zábavu rozhodne vždy postarané, a teda najvhodnejším kandidátom sa bez váhania stala skupina The Reflex z Gbelov. Táto neuveriteľne temperamentná veselá kopa chalanov zo Záhoria to vie poriadne roztočiť nielen na pódiu, ale ako sa na správnych rockerov patrí, rozprúdiť to vedia aj mimo pódia. Je teda úplne jasné, že tam, kde sa objaví The Reflex, bude o zábavu na celý večer postarané.

Ich spoločný temperament, zmysel pre humor a radosť zo života sa samozrejme odráža aj v ich tvorbe, preto si dovoľím The Reflex hudobne „zaškatulkovať“ ako optimistický, veselý alternatívny rock s „anacreontskými“ textami vyžarujúcimi radosť, pohodu, zábavu, ale aj bežné starosti a problémy mladých. Rozhodne by však bolo obrovskou chybou chalanov radiť k tuctovej, modernej punk-rockovej scéne, pretože aj napriek (alebo skôr vďaka?) ich hravosti a neustále dobrej nálade veľmi dobre vedia, čo robia, svoje nástroje majú technicky výborne zvládnuté a ich tvorba v žiadnom prípade nie je prvoplánová.

The Reflex

- partia mladých chalanov z Gbelov, hrajúca veselý, energický alternatívny rock, v zložení:

David Maniaček – spev, basová gitara

Braňo „Brandži“ Kocák - gitara

Jakub Valachovič – klávesové nástroje, vokály

Ivan Javorčík - bicie

Rozhovor bol uskutočnený so spevákom a basgitaristom Dávidom:

1. Prečo práve „(The Reflex)“?

Ten názov kapely vznikol už veľmi dávno.

Dá sa povedať, že už pomaly 10 rokov naspäť, vtedy sme boli len 10-roční chlapani a nejak sme nad tým nerozmýšľali. Časom sme chceli názov nejak zmeniť, no naša predstavivosť je taká veľká, že z názvu Reflex vznikol The Reflex, ktorý oficiálne používame asi dva roky.

2. Odkedy fungujete a ako vaša kapela vznikla, príp. pomenila sa jej zostava?

Tak, ako som hovoril, bolo to približne 10 rokov naspäť, v roku 2004. Vznikli sme na ZUŠke v Gbeloch. Zostava sa menila - na začiatku nás bolo dokonca sedem, mali sme tri speváčky, no časom odchádzali, až nakoniec zostala len jedna. Taktiež sme vymenili bubeníka. Po nejakom čase sme opustili ZUŠ a začali sa venovať vlastnej tvorbe. Na prelome roka 2013/2014 od nás odišla aj posledná speváčka, no a nakoniec to zostalo na mne. Takže momentálne sme vo štvorici, a to nám aj vyhovuje. Do budúcnosti nechystáme žiadnu zmenu.

3. Aké sú vaše hudobné vzory/interpreti, ktorí vás inšpirujú?

Takým mojím najväčším vzorom je Jared Leto, spevák zo skupiny 30 Seconds To Mars. A čo sa týka napríklad kapiel, tak tých je viac, ale momentálne najlepšími sú pre mňa sú Kings of Leon.

4. Aké sú vaše doterajšie úspechy (koncerty/albumy/demá)?

Jedným z prvých bol, keď sme chodili na súťaže kapiel po Slovensku, tak sa nám podarilo vyhrať v jednom roku sedem prvých miest za sebou, ale to už bolo dávnejšie. To bol ešte ten mladý Reflex. Ďalej by som považoval za taký menší úspech účasť v Česko-Slovensko má talent, kde sme skončili pred bránami semifinále, to bolo asi 2 roky naspäť. A ohľadne koncertov? To neviem, pre mňa je každý koncert, kde môžem hrať pre ľudí, úspech, a keď sa ľudia bavia na tvoju muziku. Ale tak môžeme sa pochváliť nejakými menami známejších kapiel, s ktorými sme koncertovali napr.: Zoči Voči, Smola a Hrušky, The Paranoid, Horská Chata, Bačova Fujara a podobne, taktiež s českou kapelou Kurtyzány z 25. Avenue. Čo sa týka albumu alebo dema, tak demo máme, pokrstili sme ho 2 roky naspäť, nesie meno 140. Ale demo je nahraté ešte v starom zložení, teda aj so

speváčkou a nachádza sa tam 5 skladieb. Momentálne už vo štvorici pripravujeme album, ktorého producentom je Jimi Cimbala. Album by mal byť koncom decembra a je sa na čo tešiť, s albumom príde nový The Reflex. To znamená, že chceme zaujať trošku niečím iným ako doteraz. Dúfam, že sa to podarí.

5. Aké sú vaše plány do budúcnosti?

Ako som už vrazil, točíme album, takže momentálne sa venujeme len tomu. Ale určite chystáme videoklip a prekvapenia pre tých, ktorí nás aspoň trošku poznajú, a aj pre tých, ktorí nás, dúfam, spoznajú. Taký je teda plán do budúcnosti - zaujať čo najviac ľudí a dostať meno The Reflex kúsok do popredia.

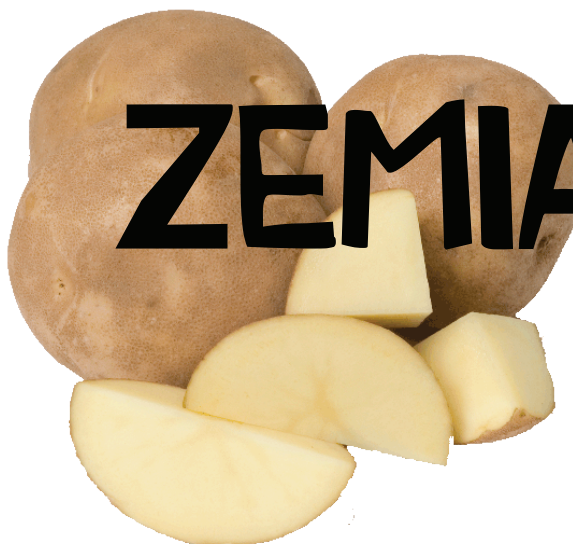
6. Čo by ste na záver odkázali čitateľom nášho časopisu?

Nech každý robí to, čo ho baví a verí v to – tak, ako nás baví muzika...

A rozhodne nech sledujú The Reflex a nový album na konci decembra

Ak sa chcete dozvedieť viac o skupine *The Reflex*, rozhodne navštívte stránku: <https://www.facebook.com/thereflexofficialband>.

ZEMIAKOLANDIA

text:
Karol Horniček

VIDEOKLIPY

Nedávno som náhodou natrafil na starý videoklip Janet Jackson a nemohol som si pomôcť, ale premohla ma istá nostalgia. Vrátil som sa spať do časov, keď ešte nebol youtube a keď sme striehli nalepení na hudobných stanicach, aby sme videli klip nášho obľúbeného interpreta.

Ihneď som si vybavil scénu z jedného z mojich najobľúbenejších filmov *The Perks of Being a Wallflower*, kde hlavná predstaviteľka (stvárnená Emmou Watson) počula v rádiu song a nasledujúci rok strávila hľadáním interpreta, ktorý ho spieval. Či ho napokon našla, nie je také dôležité, ale podstatné je, že mám pocit, akoby ľudia kedysi viac oceňovali hudobnú tvorbu, ako i samotné videoklipy. Mohli sme pieseň počuť v rádiu, no kým sme uvideli i klip k nej, prešlo niekedy veľa času.

Spomínam si i na špeciálne hudobné programy, kde ľudia telefonovali a nechávali svoje odkazy pre tých, ktorých chceli pozdraviť a dať im zahrať ich obľúbený hit. Nevýhodou bolo, že pesnička bežala a kým sme sa prepracovali cez všetky tie odkazy, pomaly spela ku koncu. To neuveriteľne štválo nielen mňa, ale i všetkých ostatných, ktorí si song chceli nahráť na kazetu a púšťať do omrzenia.

Keď už sa toľko venujem hudobnej produkcii, prečo nespomenúť niektoré kultové videoklipy, ktoré svojho času patrili k tým najpopulárnejším, vzbudili rozruch, záujem a v niektorých prípadoch boli až zakázané?

BRITNEY SPEARS: HIT ME BABY ONE MORE TIME

Niekedy sa mi až nechce veriť, že Britney má 32 rokov. Ešte stále mám v živej pamäti, ako sa ako 17-ročná "nudila" v školskej lavici a čakala na koniec vyučovania. Do toho spievala *Hit Me Baby One More Time*. V našej triede na základnej škole nebolo človeka, ktorého by klip nezaujal a kto by Britney neuznával ako človeka. Ako to s ňou dopadlo neskôr, je všeobecne známe, no túto pesničku (ako i videoklip) jej už vďaka internetu nikto nezoberie...

<https://www.flickr.com/photos/musiccharts/1224489061/sizes/m/>

KYLIE MINOGUE: CAN'T GET YOU OUT OF MY HEAD

Písal sa rok 2001 a bývalá kráľovná hitparád sa pokúšala o svoj comeback na hudobnú scénu. Zopár rokov už nevyprodukovala hit a očakávania veľké rozhodne neboli. Kylie však prekonala všetky predstavy. *Can't Get You Out Of My Head* sa stal hit číslo 1 a jej kariéra bola opäť raz naštartovaná. To, že v klipe vrtela všetkým možným, jej úspech rozhodne neznížilo...

TATU: ALL THE THINGS SHE SAID

Hoci kariéra tejto hudobnej dvojice netrvala veľmi dlho, podarilo sa jej to, o čom mnohí interpreti iba snívajú. Z rodného Ruska sa prespievali až do Ameriky, kde vzbudili nevídaný rozruch. Videoklip k pesničke All The Things She Said nemal obdoby. Zobrazuje dve mladé studentky v školských uniformách, ktoré v daždi trieskajú do plotu a popritom sa objímajú a bozkávajú. A to všetko za prítomnosti pobúreného publika.

MICHAEL JACKSON: THRILLER

Thriller dodnes patrí k najpredávanejším songov na svete a hoci vznikol v ére, keď väčšina z nás ešte nebola na svete, neverím, že existuje človek, ktorý by pesničku nepoznal. Hlavne v Amerike sa v čase vydania strhla hystéria. Toho, kto nevedel tancovať na Thriller, určite do partie nevzali. Bez piesne a jej tanečných krokov sa nezaobišla žiadna party, svadba či oslava.

MADONNA: LIKE A PRAYER

Madonna by si zaslúžila samostatný rebríček. Za každú cenu chcela (ešte stále chce) šokovať a to sa jej i darilo. Prispôsobila tomu celý svoj život a kontroverziu rozhodne presadzovala i vo svojich videoklipech. V piesni Justify My Love Madonna predstavuje unavenú ženu vracajúcu sa z práce, ktorej náladu navráti až sex s neznámym mužom

a napokon i ženou. To, že videoklip zobrazuje prvky sadomasochizmu, voyerizmu, bisexualitu, mu zabezpečilo obrovský záujem. Tému extrémneho násilia predstavuje pesnička a klip What It Fells Like, no najviac záujmu si vyžiadal videoklip k Like a Prayer. Ukazuje Madonnu hľadajúcu útechu v kostole, rasizmus, náboženské stigmy, plačúceho černošského Ježiša... Skrátka všetko to, čo by mohlo vyvolať rozsiahle bojkoty a protesty. A verte, že aj vyvolalo.

LUCIE BÍLÁ A ILONA CSÁKOVÁ: LÁSKA JE LÁSKA

Nielen zahraniční umelci vedeli prísť s kontroverzným materiálom. Bývalé Česko-Slovensko si tiež pamätá hudobný videoklip, ktorý bol svojho času zakázaný. Konkrétne išlo o hit Láska je láska. Už samotný text vyvolal nevôľu, no to, čo sa dialo vo videu, nemalo obdoby. V pesničke sa spieva, že po Petříne sa váľajú šialenci z celej Prahy a klip sa ich rozhodol ukázať. Exhibicionista v dlhom plášti, zvláštna dáma so psom, policajt bozkávajúci sa so svojim kolegom, anjel váľajúci sa po zemi s diablom... Speváčky síce mali čo vysvetľovať, no úspech bol zaručený.

href="https://www.flickr.com/photos/4119372@N05/3819402751/">vendome50 via Compfight cc

https://www.flickr.com/photos/32615993@N02/3178226534/">MusicCrazy1 via Compfight cc

- Nie som si celkom istý diagnózou, pán Novák, ale pravdepodobne to bude z nadmerného požívania alkoholu.
 - Dobre, pán doktor. Ja prídem zajtra, keď ... (tajnička).

		oslovenie ženy	tajnička	poobzerali (hovor.)		
	oxid olovnatý (vz.)					oblepil
	druh gibona					
slovenský hokejista						argón (zn.)
Anna (dom.)						
zn. obuvi						
AREOLA	dost', hotovo (hovor.)	úder v stepe slov. futbal. klub				Líbya (kód)
maľoval bielou farbou						
americké ostrovy						
strana (skr.)				Bolkov kamarát	meno Čepčekovej	predložka
deliť (nem.)						
hmlový kruh okolo Mesiaca						
TEILEN	odborový zväz (skr.)	nie dobre Zvolen (EČV)				hliník (zn.)
echo						
privykal						

Autorka: RNDr. Daniela Kalaninová, PhD.

Diagnostik: Typisch sind Schmerzen, die v. a. bei der aktiven Beugung treten (painful arc, Schmerzhafter Kraftgrad ist eingeschränkt. Die Patienten sind beim Impingement-Test positiv).

11.3.4 Tendinitis
DEFINITION
Kalkablagerung
Kalkablagerung

LITERÁRNA PRÍLOHA

Arthrosklerose (Osteoarthritis) / Osteoarthritis calcarea

Innerhalb der Rotatorenmanschette einge-
lagerte Ablagerungen, die zu schmerzhaften Bewe-
gungsstörungen führen.

11.3.5 Schultersteife

Synonym: frozen shoulder

DEFINITION Schmel-
folge einer chroni-
schen und subakromialen

Epidemiologie:
häufiger bei Frauen
und 60 Jahren.

**Ätiologie und
Pathogenese:**
unbekannt. Prädi-
ponierende Faktoren sind
erkrankungen der
Wirbelsäule.

Vyhodnotenie súťaže

Esej večne živá 2013

1. miesto: Beáta Magátová
2. miesto: Matúš Horváth
3. miesto: Ľubomíra Černeková

Súťaž Esej večne živá bola vedená v duchu oživenia esejistického štýlu a bola vyhlásená v zimnom semestri akademického roka 2013/2014. Uzavierka sa konala 28. februára a súťaže sa zúčastnilo osem študentov. Porotcami boli dr. Martin Štreba z katedry slovenského jazyka, dr. Gabriela Siantová z katedry anglistiky a dr. Peter Fraňo z katedry filozofie. Porotcovia hodnotili práce bez poznania identity súťažiacich v štýle pridelenia počtu bodov.

Týmto by som chcela poďakovať všetkým súťažiacim, porotcom a i vedeniu za poskytnutie príležitosti ku konaniu tejto súťaže. Prajem ostatným veľa úspechov v budúcich súťažiach.

foto archív: Veronika Planková

Veronika Planková

foto archív: Veronika Planková

foto archív: Veronika Planková

LÁSKA AKO SAMOZREJMOŠŤ V REKLAMNOM SVETE

text:
Beáta Magátová

Na každom rohu. Za každou jedličkou. Vo všetkých oblastiach. Láska je všadeprítomná dimenzia. Je prítomná aj tam, kde by ste ju pôvodne nehľadali. Zdalo by sa teda, že svet je jedno krásne milujúce miesto. Všetci sa na seba usmievajú, objímajú a lúbia sa. Harmónia a pokoj pri každom rodinnom kozube plnom teplých láskavých plamienkov. Harmónia aj vo firmách za rokovacím stolom. Harmónia na pôde škôl a škôlok. Harmónia a láskavé slovo v politických stranách a hnutiach. Plnosť lásky dokazujú matky a otcovia, ktorí bezbreho lúbia svoje deti a pripravujú ich na tento svet – svet plný lásky. Tak prečo sa stáva, že z toľkej dobroty a porozumenia sa svet zblázni a zo samej lásky vznikne vojna, hladomor, boj človeka s človekom? Prečo sú Televízne noviny plné násilia, kriminality, vražd, teroru a trýznenia? Prečo trpia nevinné detské duše, ktoré majú byť milované a majú byť nádejou pre tento svet? Kde zrazu zmizla tá všeobjímajúca láska? Je láska samozrejmosť v reklamnom svete dneška?

V našich životoch sa láska objavuje od počatia. Je nám vtlačaná do hláv, že len vďaka láske sa narodí nový človečik. No čo si budeme nahovárať. Nový život vznikne aj z jednorazovky pre potešenie, či ako výsledok chatovej zábavky. Nehovoriac už o znásilnení. Takže nie je to tak úplne pravda s tou láskou od počatia. Láska môže prísť až po narodení. Keď uvidí matka svoj

malý uzlíček šťastia, tak nemôže predsa odolať. Nemôže sa nezamilovať, ak tak neurobila už skôr. Každoročne sa však nájde niekoľko prípadov krkavčích matiek, ktoré svoje deti usmrtili potupným spôsobom po tom, čo ich priviedli na tento svet. Takže láska môže vzniknúť aj neskôr? Kde je ten skutočne zaručený časový bod zrodu lásky? Je to moment, keď sa dieťa privinie k matkinmu prsníku? Ten pocit, keď viete, že tento malý človečik je na vás závislý? Alebo je to okamih, keď sa dotknete svojou „obrou“ rukou tej maličkovej, nežnej rúčky? Tak kedy je ten okamih splynutia lásky ONA a lásky ON?

Romantické seriály a knihy. Predkladajú nám obraz o vraj úžasnej ideálnej láske, po ktorej túži zrejme každá žena. Prečo chceme byť slepými Esmeraldami v súčasnom uponáhľanom a skazenom svete? Chceme uniknúť od reality. Od krutej reality. Túžime, aby muž prišiel z práce s kyticou ruží. Snívame o láske na celý život. Prajeme si, aby všetko bolo tak, ako to vidíme v televízií, alebo čítame v knihách. No realita je zväčša úplne iná, česť výnimkám, ktoré prišli z planéty Romantik. Mnohí muži si na romantické chvíle spomenú snád len na Valentína, aj to len vtedy, keď im to dennodenne obohrávajú médiá ako gramofónovú platňu. Seriály sú pre ženy únikom z ich domáceho prostredia. Aspoň na chvíľku sa presunú od hrncov, sporáka

a detí k príjemnému dennému sneniu. Tak prečo tá nehynúca láska, ktorá je vraj všade okolo nás, nemá svoje prejavy tu a teraz, ale musíme ju hľadať niekde v svietiacich obrazovkách?

Hovoríme stále len o romantických predstavách žien. O ženskej potrebe lásky. No nielen ženy potrebujú svoju „dávku“ nehy a porozumenia. Muži sú na tom rovnako. No sú vedení k tomu, aby svoje city neprejavovali, alebo ich prejavovali minimálne. Muž má byť silný. Muž má priniesť peniaze. Muž sa má postarať o prežitie rodiny. Keď to nezvláda, tak je obviňovaný, že zlyhal, je zatlačený na perifériu ľudského zaobchádzania a začne sa utápať v žiali. Tým žiaľom je, žiaľ, zväčša alkohol. A začína sa klasický obraz niektorých rodín. On príde opitý domov. Ona mu s plačom vynadá, že je neschopný, nevie sa postarať o rodinu. On ju udrie. Ona je týraná. A sme tam, kde by nás láska nemala dostať. Muž je nakoniec ten necitlivý a zlý. Avšak má na výber? Jeho city sú zatlačované rodinným prostredím a spoločnosťou. Nepozná iný vzor správania sa. Nevie, ako má správne milovať a prejavovať svoje city, ktoré má, no vraj ich nesmie dať von. Láska sa tak začína stávať biznisom. Majetkom reklamných a televíznych spoločností. Tak kde je ten zaručený počiatok lásky? Stále ho neviem nájsť.

Nemusí vzniknúť počatím, narodením, prisatím o prsník, dotykom a pod. Je ubíjaná spoločnosťou a prostredím. Tak čo teda? Kde je problém? Kde sa skryl cit starý ako ľudstvo samé? V reklame a v našej lenivosti. Stali sme sa lenivými, aby sme prejavili lásku. Zapáčilo sa nám, že v pohodlí svojho domova klikneme na „LIKE“ a všetko je krásne a úžasne milované. Zvykli

sme si na to, že keď chceme, tak lásku nájdeme v kine či vo filme. Vlastne hocikde. Každý sa oháňa láskou. Máme vás radi, tak nás voľte. Váš manžel vás bude milovať, keď mu navaríte v našej rúre. Milujeme vás ... atď. Je nám dobre, keď nemusíme mať zodpovednosť za naše prejavy lásky. Prejavujeme ich len vtedy, keď treba. Nič navyše. Moderná doba internetu, rýchlej a pohodlnej komunikácie zabila v potencionálnych zaľúbených spontánnosť a snahu. Existuje teda šanca na to, že nájdeme niekedy trvalú lásku v našich životoch? Na túto otázku neexistuje odpoveď. Aj na smrteľnej posteli môžeme zomierať v nenávisti a nemilovaný. Aj na druhom svete môžeme byť preklínaný a nemilovaný. Vždy sa dá milovať i nenávidieť.

Celý život je o hľadaní lásky. Je o snahe splynúť v spriaznenosti rovnako bijúceho srdca ako je to naše. Životnou túžbou je pretaviť lásku do nového života. Život je o živote. Je o kolobehu lásky, nenávisti, života a smrti. Nie je možné na sto percent povedať, kedy ten či onen človek spozná lásku. Každý sa musí rozhodnúť sám za seba, či podľahne reklamnému biznisu a bude sa spolupodieľať na úpadku súčasnej doby, alebo začne milovať predovšetkým samého seba a odovzdá lásku nesebecky ďalej v zmysle „pošli ďalej, nevracaj“!

Falošná hra s učiteľom

text:
Matúš Horváth

Vyplatím sa? Takú otázku si každý z nás aspoň raz v živote položí. Nezáleží na tom, či stojíme pred bránou, ktorá vedie k novej životnej etape, alebo jednoducho vchádzame do areálu nového pracoviska. Pochybnosti môžu viesť k sebaopodceňovaniu, ale to príde tak či tak, odhliadnuc od toho, aké ušľachtilé sú naše ideály a plány do budúcnosti.

Škola je inštitúciou, ktorá sa týka budúcnosti – vychováva predsa predstaviteľov mladej generácie, pripravuje ich do života a s čistými úmyslami po vzore dávnych idolov smeruje vpred. A takto vyzbrojené deti kráčajú do ulíc, sebavedomé, s neotrasiteľným pocitom svojej jedinečnosti.

Že vychovávame nebojácnych, ba dokonca asertívnych ľudí, je veľmi príjemná skutočnosť. Neriešme však problém toho, do akej miery naša mladá generácia prekračuje zdravú hranicu sebaistoty. Pretože problém zrejme neväzí v nich, ale nenápadne vyčkáva na druhej strane.

Keď príde nový vychovávateľ na túto druhú stranu, spočiatku si neuvedomuje páľivosť tohto vírusu, ktorý obchádza snád' všetky základné a stredné školy sveta. Býva ohúrený, zmätený a preplnený novými informáciami, povinnosťami a menami tých, ktorých učí. Nezostáva čas na pitvanie malicherností. Podstatné je učivo, správna agenda a autorita.

Takto naočkovaný vyhovuje všeobecnému režimu. Neprekračuje limity, nevyčnieva z rámca tabuliek a noriem,

je prísny, snád' aj spravodlivý a občas zábavný. Jedným slovom ľudský.

Všetky vznešené ideály dostávajú okresanú podobu, narážajú na ostré hrany pravidiel a akéhosi úzu, ktorý sa ako ťaživá hmla prelieva chodbami škôl a bezpečnými škrupinkami kabinetov. Tu, v istote a tichu, jestvuje zhromaždenie tých, ktorí skôr či neskôr mladého učiteľa pretvoria na svoj obraz, aby zbytočne neprovokovali spiacu šelmu v podobe inšpekcií.

Behom niekoľkých mesiacov niet idealistu. Sú len desiatky a jeden a ten istý učiteľ, jednofarebný, šedý a priemerný. Nezáleží na hĺbke vedomostí, ktoré je schopný odovzdať žiakom. Tento priemer je zrkadlom prístupu k nim – k žiakom, ktorí sú naozaj dychtiví po poznaní, ale spôsob, akým sa im predkladajú vedomosti, býva neraz veľmi dogmatický a nebezpečne zaváňa stereotypom.

Čo ak sa ale nájde ten idealista, ktorý sa cez všetko rozčarovanie, smútok a hnev nevzdá svojho poslania, ďalej odovzdáva vedomosti svojím spôsobom, riskujúc posmech, kritiku alebo priamo vylúčenie z radov učiteľov?

Učenie prestáva byť radostným procesom, ale stáva sa bojom za existenciu – takú, akú máme. Nevzdať sa samého seba, to je výzva a pre niekoho snád' aj provokácia. A je otázkou času, kedy takýto idealista utŕži niekoľko podlých úderov pod pás. Kto sa nechce podvoliť dobrovoľne, bude stiahnutý na dno.

A z tohto dna sa ťažko dvíha. Potom už nie je cesty späť na vrchol, späť do časov, kedy učiteľa uznávajú, obdivne krúčia hlavami nad jeho schopnosťami, ktoré nie sú v súlade s jeho prikrátkou praxou a pramalými skúsenosťami. Razom je z idolu netvor, nepriateľ tabuliek a všeobecných rámcov, ktoré väčšina ostatných poslušne rapoce ako banda zbabelých papagájov.

Z medových pochvál sa stanú varovania. Možno, že zostane uchránený pred surovými útokmi zo strany kolegov a rodičov, ale tá tiesnivá atmosféra, ktorá začne mladého pedagóga obklopovať, sa skôr či neskôr stane neúnosnou. A v kombinácii s nehynúcim presvedčením o poslaní a nenaplnení cieľov, ktoré sa predsa tak ľahko dajú dosiahnuť, vzniká recept na jediný možný čin – útek.

Takéto úteky nie sú ničím výnimočným. Sú však zároveň príznakom skazenosti školského systému, ktorý systematicky diktuje jednotvárnosť a prostosť výkladu, chladný prístup k žiakom a odstup od akéhokoľvek poľudštenia sa.

Stretnúť takéhoto učiteľa na ulici a spýtať sa ho *quo vadis*, pán učiteľ?, je zaujímavá situácia. Nedočkáte sa veselej a nadšenej odpovede, tak ako pred rokom. Namiesto optimizmu srší z idealistu rozčarovanie a strach z budúcnosti. Rozpovedá vám o obavách, ktoré odrazu má každé ráno, keď kráča smerom ku škole.

Strach z toho, či pribudne do jeho súkromnej zbierky nová sťažnosť, nový problém, ktorý v podstate nemá riešenie. Tu však nestačí zatvoriť zošit s vedomím, že sme za úlohou napísali nulu. Strana za stranou sa nám pripomínajú tváre tých, ktorých sme zdanlivo zradili, ohrozili a vystavili

nebezpečenstvu priateľstva a vzájomnej pomoci.

Nie, v takomto systéme sa nevyplatí podávať pomocnú ruku. Neočakávaj, pán učiteľ, pochvalu či snáď uznanie. Jedinou odmenou nech ti je paranoja tých druhých. Ostrá, nezmyselná paranoja, ktorá ťa bodá dennodenne zo všetkých strán a má niekoľko podôb, ako deväťhlavý drak. Sú to zmätené a zlostné pohľady kolegov, neistota v tvárach žiakov a pohrdanie, ktoré sa blyští na tvárach rodičov ako páľčivé oči antickej Medúzy.

Kde je však druhá strana? Kto za to môže, že sa po chodbách inštitúcie, ktorá raz bola bezpečným útočiskom mladého pedagóga, rozlieva kolektívny stihomam? Kto mu to hádže polená pod nohy? Kto vie, aká je odvrátená tvár väčšiny žiakov, ktorí, nevinne nasiaknutí násilím a sexualitou, ktorú na nich chrlia médiá, nie sú takí miláčikovia, ako sa zdá? Kto?

Nevyplatil som sa. Takto odchádza idealista pedagóg a prechádzajúc bránou, ktorá pre neho mala znamenať svetlú budúcnosť, liaheň nových myšlienok, možno zotiera z tváre zaprášenej od bitiek pomyselnú slzu sklamaní.

Horkosť, s ktorou rátal, ale nečakal ju, je o to silnejšia s vedomím, že zrejme to takto chodí všade na svete. A tým svetom pre neho nie je Amerika, ale jeho domov. Tu chce byť, žiť a pracovať. Tu má význam šíriť poznanie cudzieho jazyka, ktorý podával s humorom a nadšením.

Odmenou mu bola dôvera žiakov, ktorí niekedy doslova bažili po opätovnom stretnutí, pretože hodiny cudzieho jazyka sú odrazu také zábavné, živé, a pritom vedia naučiť. A ruka v ruke s týmto oduševnením kráča aj

skrytý talent nejedného žiaka, ktorý na oplátku zaujme mladého učiteľa. A preto podá pomocnú ruku, veď to je predsa jeho poslaním. Učiť a posúvať vpred. Aj on raz bol malý žiačik, ktorý hľadal oporu a uznanie.

Tento žiak však netuší, čo sa stalo s pánom učiteľom, ktorý zrazu od neho odvracia tvár a stáva sa prísny a suchým pedagógom, takým, ktorého pozná každý, a pritom takým, ktorého niekto nespoznáva. Je to cudzinec, ktorý tu predtým nebol, nepatrí sem, a preto zrejme po roku odchádza so sklonenou hlavou.

Možno raz, až po rokoch pochopí, prečo ten mladý idealista pedagóg odišiel ako zločinec, potichu, bez rozlúčky. A miesto neho nastúpil iný, radový, priemerný a suchý pedagóg, ktorý vo svojej podstate môže byť skvelý, vtipný, a hlavne ľudský, ale farba tabuliek a rámcov je pre siedmaka či ôsmaka neviditeľná.

Jediné, čo je vidieť, je to prázdno, ktoré po ňom zostane, ale ktoré si mnohí žiaci jednoducho vyplnia vatou priemernosti. Bude len hrstka takých, ktorým zostane v školských laviciach diera, prázdny priestor, ktorý nedokáže nikto znova vyplniť. Neexistuje nádej, že príde niekto podobný.

A medzi týmito vnútornými monológmi niektorých žiakov kráča idealista pedagóg, sám, odvrhnutý, a ako v pomyselnom balíčku prehodenom cez

plece si nesie svoje ideály, ktoré skúsi zasiahť inde, v inom meste, v inej škole a v inom čase, dúfajúc, že tentoraz padnú na úrodnú pôdu a dajú tak vyrásť novej generácii, a nie búrke protinázorov a stuchnutého dogmatizmu.

Vyplatím sa? Možno si opäť položí túto otázku, tentokrát však s väčšou pokorou, s menšími očakávaniami a väčšími obavami. A takto sa zo žiaka, z ktorého sa stal učiteľ, stal opäť žiak – otrok skostnateného systému obmedzujúcich noriem a pravidiel, ktoré pre strom nevidia les a pri príchode novej myšlienky búchajú olovenou pästou vyhrážok do stola spravodlivosti.

Kam teda kráča mladý učiteľ v tejto spoločnosti? Vyplatí sa tento príbeh, ktorý možno rozpovedať znova a znova, pretože my stále prichádzame, mladší aj starší? Kto hrá tú falošnú hru s učiteľom?

Možno obviň štát, či snáď minulosť, ktorá penetruje do modernej spoločnosti ako nevyhubiteľný parazit? Možno dávať všetko za vinu pohodlnosti a bojazlivosti niektorých učiteľov, ktorí nemajú odvahu vystrčiť hlavu nad hladinu priemernosti? Alebo jednoducho mladý idealista učiteľ potrebuje prejsť niekoľkými inštitúciami, aby našiel tú pravú, modernú, otvorenú novému prístupu?

Kam vykročíš zajtra, pán učiteľ?

Jesť, či nejesť eštebácke rožky?

text:
Ľubomíra Černeková

Parafrázujúc hamletovské „Byť, či nebyť?“ sedím v zasa meškajúcom vlaku cestou do školy a v hlave mi víri vari tisíc myšlienok. O utešenom synovčevovi, ktorý pribudol minulý týždeň do našej rodiny? Nie. O krásnom, i keď mihotavom východe slnka, ktorý by som mohla pozorovať z okna rýchlika? Figú. Všetko pozitívne mi vytláčajú z mysle kŕče z môjho morálneho úpadku. Sú nepríjemné, nástojčivé, brrr! „Nemám charakter, dokonca ani svedomie!!!“, ozýva sa vo mne. Dozvedela som sa to vysloviac názor na tej – ako často hovoria moderátori v médiách, aby predišli pokute od Rady pre vysielanie a neviem čoho za skrytú reklamu – najznámejšej sociálnej sieti. Poriadne studená sprcha! Až takto hlboko som klesla? Tak ma vníma moje okolie alebo len tí, ktorých môj názor tak nekonečne pobúrila? Preč so sebalútosťou, emócie nabok. Pocit úpadku mám skôr z toho, že som sa nechala strhnúť a zapojila do jednej z tých nezmyselných žabomyších virtuálnych vojen a mrhala svojím časom i energiou. (Škoda možno aj vášho času venovaného čítaniu týchto riadkov). Virtuálne „kecy“ ma nikdy nebavili, nebavia a zrejme ani baviť nebudú. Obzvlášť nie tie o politike. Sú to také, ako sa u nás v Jánošíkovom kraji hovorí, „lapy, dristy na bukové listy“. Lenže kamarátov status s otázkou „Budeme kupovať eštebácke rožky?“ sa nedal prehlad-

nuť. Blikal ako maják medzi nepochopiteľnými výlevmi o počasí, prípadne o tom, že sa niekomu nechce učiť alebo ísť do práce. Pripojený článok pod svietiacim titulkom vysvetľoval, že jeden nemenovaný politik, obvinený zo spolupráce s Štb, údajne plánuje kúpiť istú pekáreň. Preto tá otázka, v ktorej bolo cítiť rozhorčenie. Preletela som ho očami a napísala, že keď som hladná, kúpim si rožky od kohokoľvek. Darmo budem prázdny črevám hovoriť o eštebákoch, možno sa do dialógu zapoja len väčším škvŕkaním. Keď mi od hladu zvierajú žalúdok, naozaj sa nezamýšľam nad majiteľom firmy, ktorá rožky upiekla. Asi by som potom musela zájsť až do seba zničujúceho extrému a trápiť sa nad tým, že banán, ktorý som ráno zjedla, oberali deti, ktoré musia ťažko pracovať a nemôžu si dovoliť chodiť do školy, na obed som mala zasa kurča, ktoré prežilo svoj krátky život v nehumánnych podmienkach a nakoniec ešte nehumánnejšie „zachrčalo“... Dokonca si myslím, že väčšina spotrebiteľov uvažuje pri kúpe obľúbeného druhu pečiva či iného tovaru skôr nad cenou, chuťou, kvalitou... Svojím názorom som však zrejme pichla do osieho hniezda. Vystríhať ma pred tým mohol aj ďalší frazeologizmus z nášho kraja s rovnakým významom „Nepichaj do hovna, lebo zasmrdí“, ale stalo sa, zareagovala som a obrazný

exkrement zasmradil veru poriadne. Proti môjmu „rúhavému“ názoru sa zdvihla nečakaná vlna odporu. Ani som netušila, že medzi mojimi „fejsbúkovými“ priateľmi je toľko chrabro morálnych ľudí. Na jednej strane ma to teší, ale na druhej... Podľa ich takmer hysterických reakcií by sa dalo usúdiť, že sa chystá nová revolúcia. Novodobí inkvizítori vpochodujú do hypermarketov, kde pretriedia „zrno od plevelu“, teda neeštebácke rožky od tých eštebáckych, ktoré zhoria v ohni pekelnom! Viem, prehánam, ale jednoducho nemám rada fanatizmus, náboženský, politický, žiadny. Celá táto takzvaná protirožková kauza mi totižto ním zaváňa. Upozorňujem, že v žiadnom prípade nechcem podceňovať všetko to, čo súvisí s Štb a ich činmi, ich obeť si to nezaslúžia. Myslím si však,

že vo vzletných úvahách o morálke pri kupovaní čerstvého pečiva podaktorí zabudli zrejme na dôležitý fakt, či ten, kto podnik kúpi, Jano, Jožo, Ignác alebo Klementína, politik alebo traktorista, prostitútko alebo upratovačka, nezačne prepúšťať svojich zamestnancov alebo, nebodaj, či nemá v úmysle ho vytunelovať. Rožky predsa musí niekto upiecť, hoc aj eštebácke. Dostane za to mzdu, aj keď asi len minimálnu, ale má aspoň z čoho ako-tak žiť a nemusí sa zaradiť do šíku nezamestnaných. Takže pri kupovaní rožkov nebudem mať žiadnu morálnu dilemu. Tú prenechávam rojkom, bojujúcim zatiaľ len na virtuálnych frontoch. Možno sa mýlim, možno nie? Ak som pobúrila aj vás ... idem si kúpiť rožky. Vyhladla som!

MICHAL STRÍŽ

hnedobiela tibetská
mačka ticho našlapuje
olejnatým poľom

nečakaný prívál
snehu zavial všetky pouličné
psy- záveje štekajú

krajina večného ľadu
v mojej zimnej izbe
v твоjich modrých očiach
lilith

čosi v mojom vnútri,
akási čiastočka,
pripomína bieleho mravca
putujúceho hlbunami hôr. . .
to bude asi duša

Posúvali sa po zemi, navzájom sa držiaci za ruky. Okolo besnel vietor a zvuky pripomínali zavýjajúce zvieratá. Derekove oči a ústa sa naplnili prachom. Pomaly ho opúšťali sily a absolútne nechápal, čo sa deje. Postupne betónová podlaha strácala svoju tvrdosť a pod telom bolo cítiť hlinu. Boli v akejsi diere, alebo chodbe. Derek s námahou otvoril oči. Všade naokolo sa rozprestierala úplná tma.

- „Čo sa deje?“

- „Aj toto sa stáva“, ticho riekla. „Nevedela som, že už je čas. Chcela som Ti ukázať aj druhú stranu života. Netušila som, že to príde práve dnes“.

- „Kde sme to, dostaneme sa odtiaľto?“ spýtal sa jej.

- „Môžeš sa postaviť, je to dosť vysoké“. Derek sa s námahou vyrovnal a skutočne chodba poskytovala dostatok priestoru pre ľudské bytosti. Za chrptom im pomaly utíchal vietor, až nakoniec úplne zanikol a ticho bolo také prenikavé, že by presvedčilo o tom, že sa vôbec nič nedialo.

Vzala jeho ruku do svojej. Pomalými pohybmi sa posúvali popri vlhkej stene. Jednou rukou zvieral jej drobnú dlaň a druhou sa dotýkal steny pokrytej koreňmi stromov a drobnými kameňmi. Pod prstami sa mu drolila vlhká hlina a do nosa prenikala čerstvá vôňa zeme. Hlavou mu vírili myšlienky, a hoci mal na jazyku kopec otázok, nič sa nepýtal. Cítil vnútornú spokojnosť. Akúsi radosť, aj keď netušil, čo je s ním a čo sa to stalo, bol pokojný, zvieral jej ruku a pomaly sa nechal unášať myšlienkami. Závan čerstvého morského vzduchu sa im oprel o tváre.

- „Sme vonku“, ticho povedala.

Cez hrubé a drsné trsy vysokej trávy presvitla nočná obloha. Na konci tunela sa museli zohnúť, priam úplne prikrčiť. Otvor bol malý a úzky, ale prešli ním obaja a ocitli sa v objatí teplej prímorskej noci.

- „Je po všetkom?“, ticho sa spýtal.

- „Áno, na dlhšiu dobu určite“, smutne mu odpovedala.

- „Chcem sa spýtať na veľa vecí, ale nechám to na teba. Som rád, že som s Tebou,

a je mi jedno, za akých okolností“.

Cítil, že na neho uprene pozerá. Otočil hlavou a noc bola natoľko jasná, že mohol vidieť jej oči a vnímať ich prenikavý pohľad.

- „Sú veci medzi nebom a zemou“, odpovedala mu. „Na množstvo vecí neexistuje odpoveď. Príde deň, kedy nebude treba odpovede a sám pochopíš pravdu a nebudeš žiadať o vysvetlenie“.

Pery sa jej jemno pohybovali a Derek pocítil obrovskú túžbu ochutnať ich. Pozerali jeden na druhého a vtedy sa jemne k nemu naklonila a pobožkala ho. Prekvapený, nečakal takúto reakciu na svoje myšlienky, pripisujúc to náhode spojenia myšlienky. Vskutku jemne jej zotrel z tváre zvyšky usušenej hliny a svoje pery priložil k jej, aby na chvíľu splynuli v jeden celok.

Eva vstala v to ráno skoro. Vonku pršalo a vzduch bol ťažký. Sadla si na terasu a nohy si prikryla hrubou dekou. Zapálila si cigaretu a nemo hľadela do diaľky. Dážď umýval strechy domov a strácal sa v korunách košatých platanov. V hlave sa jej neskrotne hmýrili myšlienky. Nedokázala ich príliv zastaviť. Vynárala sa jej postava toho muža. Muža, ktorého stretla, videla a nemohla zabudnúť.

- „Čo sa stalo? Čo som zabudla, kto to je?“

Potichu sa obliekla, nohy vsunula do vysokých gumených čižiem a potichu s jemným kývnutím mužovi na recepcii opustila hotel.

Pršalo naozaj výdatne. Kráčala prázdnyimi ulicami a tvár si nechala omývať teplým dažďom. Pri mestskom parku odbočila do úzkej uličky. Pri nízkom múriku bolo jazero a Evu zaujalo množstvo farebných rybičiek, voľne sa naháňajúcich a slobodne plávajúcich v čirej vode. Prstom sa dotkla krištáľovej hladiny.

- „Sú slobodné“, ticho jej zašveholilo za chrptom. Prekvapená otočila hlavu. Starena v šedom ošúchanom kabáte premočenom od dažďa jej pozerala vodnatými očami priamo do očí.

- „Hľadáš, čo si stratila, dievčatko moje, ale tvoja cesta nebude jednoduchá, ak sa neoslobodíš ako tieto ryby“.

- „Bola som voľná, netuším, čo sa deje, nemám to jednoduché.“ Eva sa dívala na starenu a cítila blízkosť a pochopenie z tej starej vráskavej tváre. Kdesi vo vnútri duše hľadala spojitosť s tou vráskavou fizimóniou. Bola jej taká blízka, tak veľmi, ale Eva si nemohla nijako spomenúť na príležitosť, kedy a kde ju mohla stretnúť.

Starena si odpľula. „Zbav sa ťarchy a chod za svojím snom, neprestávaj, aj keď sa proti tebe postavia všetci, o ktorých si myslíš, že ti rozumejú. Nie je všetko dobré, čo má peknú vôňu“.

Eva si vzdychla a pozrela naspäť na hladinu. Dážď pomaly ustával. Vnímala svoj obraz a s otázkou na jazyku sa obrátila na starenu. Na jej prekvapenie, tá bola preč. Otázka zostala nevyslovená a odpoveď nezodpovedaná. Postavila sa a zrak jej padol na miesto, kde postávala starena. Čosi sa zablysko na zemi zmáčanej hustým dažďom. Prišla bližšie a zo zeme zodvihla čosi okrúhle. Prizrela sa bližšie a zistila, že drží v ruke malú mincu. Menšiu ako tie dnešné. Stisla v rukách mincu, vložila si ju do vrečka dažďom zmáčaného huberčáka a vykročila naspäť k hotelu.

Derek sa k nej túlil a ona sa mu oddávala a ticho šepkala to najkrajšie, čo si v živote prial počuť. Dostávala od rodičov výchovu, peniaze a moc. Láska mu chýbala. Dereko-va matka bola chladná. Vyrastala bez citov a pochopenia. Dostala do vienka múdrosť a tvrdú povahu. Vždy viedla jediného syna k poslušnosti, ktorú bez okolkov očakávala. Derek miloval svoju rodinu pre všetko, čo mu dali, ale niečo mu chýbalo. Tušil, že v živote je niečo viac, za čo sa peniazmi neplatí. Ju si všimol veľmi dlho. Pripadala mu ako niečo nadpozemské. Tá bezprostrednosť, s akou sa smiala, a tá ľahkosť mysle, tá jej jednoduchosť ho fascinovali. Chcel ju maľovať. Uchovať myšlienku čistú ako sneh navždy. Túžil ju zovrieť v náručí a ľahko usínať s perami na jej tele. Teraz to mal a prisahal, že sa jej nevzdá. Na ich telá pomaly sadali odfúknuté, ľahké zrníčka piesku.

- „Je čas ísť domov, pomaly bude sviatať“, povedala.

- „Je krásne byť s tebou, aj keď nie je

jednoduché pochopiť okolnosti, ktoré sa okolo teba dejú.“

Pozreli jeden na druhého a držiaci sa za ruky pomalým krokom vykročili v ústrety prebúdžajúcemu sa mestu.

- „Nerobíš dobre, oni nepatria do nášho sveta. Nikdy ťa neprijmú medzi seba. Vždy budeš trňom v oku. Nemáme bohatstvo, moc ani silu.“

Matka sa jej v to skoré ráno pokúšala vysvetliť komplikovanosť jej zaľúbenia sa do Dereka. Pridobre poznala úskalia citov a neschopnosť čeliť strachu z budúcnosti. Varovala ju pred pádom na dno.

- „Nechcem, aby si sa trápila a zbytočne bola nešťastná. Láska prináša útrapy, ale toto je ako nebezpečná hra s ohňom.“

Jemne sa usmiala. „Neboj sa. Toto je niečo viac, ako sa zdá. Čakali sme jeden na druhého. Ale ak ťa to upokojí, zájdem za Evelin. Pozná kočovnú vedmu, pôjdem k nej, vypočujem ju“.

- „To nesmieš! Nikdy Ti nedovolím prekročiť prah jej pelechu! Je nebezpečná, vie veľa o budúcnosti, ale cena za jej proroctvo je privysoká. Mnoho ľudí jej čary nezvládlo! Nedovolím, aby si si zničila život. Človek je tvor slabý. Nezvláda nápor negatívnych veštíeb. Mnoho ľudí ukončilo svoj život práve pred vidinou konca!“

- „Nebudem sa pýtať na nič. Nechcem od nej vedieť nič viac ako to, či budem s Derekom napriek všetkému alebo nie“.

- „Si tvrdohlavá. Si presne ako Tvoj otec!“

Matka si sadla na peľasť drevenej postele. Utrápeným pohľadom spočinula na tvári svojej dcéry.

- „Sľúbila som, že sa jedného dňa dozvieš pravdu. Pravdu o všetkom, čo sa deje okolo nás. Tvoj otec a ja sme potrebovali jej pomoc. Otec u nej bol. Povedala, čo sme počuť museli. Sľúbila nám pomoc a my sme prežili. Vzala si však dušu jedného z nás. Navždy. Nechoď k nej. Neubližuj sama sebe. Vysporiadaj sa so životom tak, ako plynie. Nepros nadpozemské sily o pozemské dobro.“

V ten večer sedela s Derekom v parku na lavičke. Pohľadom láskali starú budovu hore na kopci. Obom im myšlienky ale blúdili iba okolo existencie niečoho, čo im ponúkalo cestu, rovnú pravdu a nádej na život.

ČÍTAJ

issuu.com/parazolUCM
ff.ucm.sk/sk/studentske-casopisy

PÍŠ

parazol.ucm@gmail.com

LAJKNI

facebook.com/parazolUCM

PARAZOL